

Japanska parker och trädgårdar

En reseguide till
Japans gröna
miljöer

Japanska parker och trädgårdar

- en reseguide till japans gröna miljöer

Av Per Blomber 2014

Innehåll

Förord	5
En trädgårdsresa till Japan	6
En idealiserad natur	9
Trädgårdstraditioner	10
Trädgårdsinslag	12
A En vandring från Hamamatsusho	14
1 Kyu-Shiba Rikyu	15
2 Hama-Rikyu	16
B En andring i Roppongi hills	17
3 Midtown	19
4 Roppongi hills	20
C En vandring i Omotesando	21
5 Nezu	22
6 Yojogi	22
7 Meguro skygarden	23
8 Koishikawa Karauen	24
9 Rikugien	25
10 Kyu Furukawa koen	26
11 Koizumi koen	27
D En vandring i Shinjuku	28
12 Shinjuku parken	29
13 Shinjuku Chou parken	30
E En vandring i Marunouchi	31
14 Hibiya	32
15 Kejsarens östra trädgård	33
16 Showa Kinen parken	34
17 Yamamoto-tei	36
18 Kanadas ambassad	37
19 Kairakuen	38
20 Sankeien	39
21 Shosei-en koen	40
22 Tofukuji	41
23 Katsura kejserliga villa	42
24 Kokadera trädgården	43
F En vandring i östra Kyoto	44
25 Ginkaku-ji	45
26 Nanzen-ji trädgårdarna	46
27 Heian trädgården	47
28 Kinkaku-ji	48
29 Kyoto kejserliga palats	49
30 Tenryuji	50
31 Nijo slottet	51
32 Byodo-in	52
33 Kenrokyu-en	53
34 Koraku-en	54
35 Ritsurin koen	55
36 Adachi museum	56
37 Suizenji-jojuen	57
38 Umeda sky building	58
39 Namba parken	59
40 Genkyuen	60
41 Tanozawa villan	61
42 Oyakuen	62
43 Shikinaen	63

Förord

Under mer än 15 år med regelbundna resor och längre vistelser i Japan har jag ägnat mycket tid åt att besöka de fantastiska parker och trädgårdar som finns runt om i landet. Det är en mycket inspirerande trädgårdskultur som skiljer sig en hel del från vad vi är vana vid i väst. Här finns mycket kunskap och filosofi bakom gestaltningen som tar långtid att sätta sig in i. Även om man inte vet allt om de olika trädgårdarnas historia och komponering kan man redan vid första besöket njuta och förundras över deras skönhet. Det är inte helt lätt att hitta de bästa pärlorna och jag gör fortfarande nya upptäckter varje år. Denna guide är framtagen som en hjälp till trädgårdsintresserade som vill besöka Japan och få tips på vart de skall åka. Det är delvis en subjektiv bedömning vilka anläggningar som skall vara med men alla de högst rankade trädgårdarna är så klart med. För att besöka alla trädgårdarna i guiden behövs troligen en månads rundresa i Japan. Jag har dock gjort ett urval för en 10 dagars rundresa för de som önskar ett färdigt förslag.

Ha en trevlig resa!

Per Blomber 2014

En trädgårdsresa till Japan

Japan har tillräckligt med parker och trädgårdar för att täcka en flera månader lång resa men så mycket tid har de flesta av oss inte. Flertalet besökare har en eller två veckors semester att utnyttja för att upptäcka Japan. En resa på tio dagar (en vecka plus en extra långhelg) räcker långt för att få uppleva de finaste trädgårdsmiljöerna. Som turist har man möjlighet att köpa ett mycket förmånligt tågpass för hela landet som kostar ca 2000 kr för en vecka (ca 3500 för två veckor). Eftersom merparten av de mest intressanta trädgårdarna finns i Kyoto och Tokyo har man då möjlighet att tillbringa 3 dagar på platsen dit man anländer och sedan resa runt i sju dagar. De två bolag som har de snabbaste och därmed mest bekväma resorna till Japan är SAS som flyger direkt mellan Köpenhamn eller Stockholm och Tokyo (11 timmar) samt Finnair som flyger från flera städer i Sverige via Helsingfors till både Tokyo och Osaka (ca 13 timmar med mellanlandning). Båda bolagen har flygningar över natten som anländer på förmiddagen i Japan. Detta innebär att man kommer till hotellet kring lunchtid och har en halv dag att börja upptäcksfärderna på. Hemfärd sker kring lunchtid så sista dagen hinner man inte något mer än att resa. Eftersom man då färdas med jordens rotation landar man bara några timmar senare lokal tid (7-8 timmars tidsskillnad beroende på om det är sommartid eller inte).

Denna guide är upplagd för en tio dagars resa i Japan med ytterligare förslag på besöksmål för den som vill stanna längre. Både gamla klassiska trädgårdar och nya moderna anläggningar presenteras och är man mer intresserad av det ena eller det andra kan man fritt disponera om bland förslagen. Logi finns i alla prisklasser men om man vill spara på kostnaderna är utbudet av budgethotell mycket stort. Det är inte svårt att hitta hotellrum för två under 700 kr natten. Det är också trevligt att prova på traditionella hotell som kallas Ryokan eller pensionat som heter Minshuku, där det oftast ingår både middag och frukost i priset. Tågpasset måste köpas i Sverige och kan beställas via Japanspecialisten (Nettravel) hemsida. När man kommer till Japan skall man sedan lösa in passet på ett av järnvägsbolaget JR:s större butiker. De finns ofta på huvudstationer eller flygplatserna. Planerar man att stanna i en del av landet finns regionala tågpass som alternativ till det nationella.

Den finaste tiden att besöka trädgårdar och parker i Japan är från slutet av mars till juni månad och sedan under oktober till november månad då höstfärgerna kommer. Under juli till september är det ofta över 30 grader och fuktigt vilket gör besök mindre attraktiva. Från början av december till mitten av mars är det relativt kyligt men ofta fint väder i de mellersta östra delarna av landet. Många vill besöka de finaste parkerna under körsbärsblomningen i början av april samt under de mest intensiva höstfärgerna i mitten av november och då kan det vara riktigt trångt på många platser. Båda perioderna är dock utdragna genom att landet är långt och man kan uppleva fantastiska blomningar tidigare längre söderut och senare längre norrut eller på högre höjd och tvärt om när det gäller höstfärger.

Förslag på disponering av 10 dagar

- 1 Vandrings Hamamatsusho-Shimbashi (1-2)
- 2 Vandrings Roppongi (3-4)
- 3 Meguro sky garden, Omotesando och Shinjuku (5-7, 12-13)
- 4 Resa till Kyoto och tre parker (21, 22 och 30)
- 5 Västra Kyoto (23, 28 och 30)
- 6 Östra Kyoto (25-27)
- 7 Okuyama & Shikoku (34-35)
- 8 Adachi (36)
- 9 Tokyo (8-11)
- 10 Hemfärd

Extra

- 11 Kyushu (37)
- 12 Kanazawa (33)
- 13 Yokohama (20)
- 14 Mito (19)
- 15 Osaka (38-39)
- 16 Tokyo (14-18)
- 17 Aizu (42)
- 18 Hikone (40)
- 19 Nikko (41)

karta

En idealiserad natur

De traditionella japanska trädgårdarna eftersträvar att likna idealiserade landskap. Stenar framhävs och placeras för att efterlikna klippor, berg, floder, öar och till och med hav. Träd och buskar formklippas för att imitera vindpinade träd vid kusten eller få sköna runda former. Vatten finns alltid närvarande och reflekterar trädgården och naturens skiftningar. Även avlägsna berg införlivas i trädgårdens utformning och trädgården har ofta en poetisk inspiration. Ursprunget till den japanska trädgården finns i naturen och den naturdyrkan som kallas shintoism och som fortfarande utövas i Japan. Över 8 miljoner gudar huserar i olika naturfenomen som berg, klippor, vattenfall, djur, hav, träd, regn, sol m.m. Efterhand som de religiösa traditionerna och sederna utvecklades växte det fram tempel vid de viktigaste platserna. De tidiga templen från 600-talet omgavs av öppna grus och stenytor som liknar stenarna på en strand eller i en uttorkad flodbädd. Två tempel i Japan är relativt oförändrade sedan denna tid, Ise och Izumi, men själva byggnaderna har byggts om vart tjugonde år i exakt samma utförande. I den stat som växte fram vid denna tid skapade aristokratin de första landskapsparkerna kring en damm omgivna av klippor, stenar och grus för att efterlikna kustscener. Efterhand lades forsar, bäckar och vattenfall till och små paviljonger byggdes vid kanten av dammarna. Med införandet av buddismen på 800-talet kom också inflytande från den traditionella Kinesiska trädgårdsarkitekturen. Trädgården var en bild av paradiset på jorden för att hedra Buddha. Ett av de bästa exemplen är templet Byodo-in i Uji söder om Kyoto som ligger på en ö i en damm. Under århundradena utvecklades vandringsträdgårdar där man försökte återskapa kända platser eller kända dikter. Under vandringen förändras hela tiden utblickarna och man upplever nya vyer och händelser. Denna trädgårdsform har varit vanlig ända in i våra dagar. På 1400-talet blev zenbuddism allt mer inflytelserik med ett mycket stramare formspråk. Vid templen skapades meditativa stenträdgårdar som skulle upplevas från templets veranda. Under Edotiden blev tecermonin ett viktigt inslag i samuraiklassens vardag och kring denna skapades också små tehus i en liten trädgård. Från tehuset skulle trädgården som omgav upplevas innifrån och ge ro åt cermonin. I alla dessa trädgårdsformer är form och struktur viktigare än färger. Vad som också skiljer japansk trädgårdstradition från västerländsk är avsaknaden av symetri som är så utpräglad i barockträdgårdar. Här saknas också gräsytor som präglar de traditionella engelska parkerna och istället är det mossan som dominerar. En rad inslag i trädgårdarna återkommer som broar, lyktor, bambustaket, paviljonger, båtar, utsiktsskullar m.m. Efter Meijirestorationen 1868 då landet öppnades och Japan snabbt ville komma ikapp västvärlden importerades många västerländska trädgårdsdesigners. Västerländska byggnader byggdes i västerländska trädgårdar och man började även skapa offentliga parker. Men inslagen av traditionell trädgårdskonst finns alltid närvarande och under modern tid har nya trädgårdar skapats med rötter i både japansk och västerländsk trädgårdsideal men med ett modernt formspråk. Trädgården kring museet Aichi är kanske det mest kända men det finns en rad andra runt om i Japan. Idag erbjuder en resa till Japan en fantastisk bredd på trädgårdsupplevelser från de klassiska trädgårdarna med rötter i 600-talet till supermoderna takträdgårdar på skysrapor i megastäderna.

Trädgårdstraditioner

De äldsta kända trädgårdarna i Japan finns beskrivna från tiden kring vår tideräknings början och beskriver bland annat en damm med karpar och båt färder på dammen. Inflytandet från Kinesisk trädgårdskultur var sedan stor under de kommande århundradena, särskilt i samband med att Buddhism blev en erkänd religion under 500-talet. Med inspiration från Tang dynastins nöjesträdgårdar fanns dammar med artificiella öar och miniatyrberg som upplevdes från båt färder, paviljonger eller verandor. Från denna tid finns mycket få arkeologiska spår av trädgårdarna.

Under nästa period, heianperioden 794-1185, flyttade kejsaren till Kyoto och den nya staden som anlades där. Inspirationen från Kina var fortfarande stor men egna formspråk började utvecklas. Det fanns tre olika typer av trädgårdsanläggningar, tempelträdgårdar, palats-trädgårdar samt trädgårdar runt de villor som byggdes i utkanten av Kyoto. Tre trädgårdar i denna guide har rötter i Heianperiodens trädgårdar, dels delar av trädgårdarna vid Kejsarens palats, dels den restaurerade trädgården vid Heian templet samt den paradisträdgård som anlades i slutet av perioden vid Byodo-in i Uji söder om Kyoto.

Under den oroliga perioden 1185-1573 präglades Japan av strider mellan olika grupperingar och kejsarens makt var endast symbolisk. Kontakterna med Kina återupptogs efter tre århundraden och det var nu zenbuddismen gjorde sitt intåg med påverkan på trädgårdskonsten. Många berömda trädgårdar skapades under 1200-talet och 1300-talet och en man var upphov till flera av dessa, Muso Soseki (1275-1351). Fyra trädgårdar finns med från denna period, Guld-paviljongen, silverpaviljongen, Mossträdgården och Naizen-ji, alla zenträdgårdar i Kyoto.

I slutet av 1500-talet byggdes många av de pampiga slott som kom att prägla många av de större städerna i Japan fram till idag. Det var en period med strider för att ena landet och slotten blev centrum för läns herrarna. Intill slotten byggde de villor med trädgårdar och genom alla stenmurar på slottsvallarna utvecklades tekniken att flytta och bearbeta stenar som även utnyttjades i trädgårdarna. Många av dessa trädgårdar skall betraktas från slottskullen eller från villan en bit ovanför trädgården. Det var också under denna period som tecermonin utvecklades och för den teträdgården. Miljön skulle eftersträva en meditativ känsla och återspegla eremitmunkars enkla boning. Trädgården var ofta liten och skuggig med mossor på marken och få blommande örter, buskar och träd.

Perioden därefter kallas för Edo-perioden då den militära ledaren styrde landet från Tokyo som då hette Edo. Landet var slutet mot omvärlden och olika kulturformer utvecklades till unika uttryck. Det var också en period med fred och både det kejserliga hovet och den stora samuraiklassen ägnade mycket tid åt att anlägga trädgårdar. En av de tidiga och mest berömda är Katsura kejserliga trädgård i Kyoto som byggdes i Sukiya stilen. Detta är förebilden för promenadträdgården som blev så populär. Skillnaden mellan inne och ute i byggnaderna har lösts upp och trädgården upplevs också från villor och paviljonger. Byggnaderna placerades så att de står diagonalt och aldrig mitt emot varandra eller i rad.

Promenadträdgårdarna hade ofta kända utsikter som kunde vara inspirerade av verkliga platser som berget Fuji men också poesi och fiktiva platser. Under denna period utvecklades också zenträdgårdarna som blev större och mer vanliga. Många av de klassiska trädgårdsanläggningarna som finns kvar idag skapades under denna period. T ex Hama Rikyu i Tokyo, Koraku-en i Okayama, Ritsurin i Takayama och Koishikawa Korakuen i Tokyo.

Tiden efter shogunatets fall 1868-1912 och kejsarens återkomst som nationell ledare kallas för Meiji-perioden. Landet öppnades upp för nya influenser från väst och flera västerländska trädgårdar skapades. Många av de klassiska japanska trädgårdarna restaurerades och öppnades upp för allmänheten. Fram till andra världskrigets början skapade flera välbärgade affärsmän egna trädgårdsanläggningar i klassisk stil. Bland dessa återfinns Nezu museeträdgård och Furukawa trädgården i Tokyo. Efter andra världskriget upplevde Japan en mycket snabb ekonomisk utveckling. Många av de nya fina trädgårdsanläggningarna har skapats av museer, banker, försäkrings- och byggbolag, myndigheter och hotell. Exempel på dessa är Adachi museeträdgård och Kanadas ambassad i Tokyo.

De moderna japanska städerna är mycket täta och då det görs förnyelseprojekt försöker man idag tillföra nya gröna miljöer i städerna. Fyra sådana projekt är Midtown och Roppongi Hills i Tokyo samt Namba park och Umeda sky building i Osaka som alla har mycket hög exploateringsgrad med höghus som gjort det möjligt att tillföra grönska. Det blir också allt vanligare att plantera trädgårdar på taken av byggnader och till och med vägramper som i Megoru Sky garden och Namba garden. Även gröna väggar blir allt vanligare i de större städerna och bidrar till upplevelser och ekosystemtjänster.

Trädgårdsinslag

Det finns ett antal företeelser och uttryck som ständigt återkommer i den japanska trädgården. Här är ett försök att sammanfatta huvuddragen. Hur sedan dessa element skall placeras och utformas är mycket sofistikerat och kräver långa studier och känsla för gestaltning. Det finns en rad klassiska skrifter från 1000-talet och framåt som beskriver de olika skolorna för trädgårdskonsten.

Vatten

Nästan alla japanska trädgårdar har någon form av vatten, från de stora sjöarna och höga vattenfall till de små vattenspeglarna i stenkaren. Dammarna är aldrig symmetriska och man eftersträvar uddar och öar som skymmer sikten så att man aldrig kan överblicka hela landskapet. Enligt kinesiska ideal från 1000-talet skall vatten komma till trädgården från öster eller sydöst och flyta mot väster. Enligt buddistisk tradition är det också bra om vattnet flyter från norr mot söder. I trädgården försöker man återskapa många olika vattenmiljöer med vattenfall, bergsbäckar, meandrande åar, våtmarker med växter, stillastående dammar och hav. Öarna i sjöar och dammar är ofta mycket viktiga och har olika symbolik.

Stenar

Stenar är mycket viktiga i japanska trädgårdar och har ofta mycket symbolik. Till exempel kan ett högt rest stenblock symbolisera berget Horai som är hemort för de åtta odödliga enligt legenden. Vatten och stenar representerar sina motpoler, jin och jang, mjukt och hårt, där det mjuka vattnet kan erodera bort stenen. Olika bergarter används på olika sätt där vulkaniska kantiga stenar ofta används som resta klippor föreställande berg medan mjukare släta stenar används som gästnar och stenar i stränder och vattenfall. Stenarna skall gärna vara i varierande karaktär men får inte ha för starka färger. Stenarna skall placeras så att det ser naturligt ut att de hamnat där. Man skiljer på flera olika placeringar från högre, lägre, bågformad, till låg och platt. Stenar placeras gärna i grupper med ojämnt antal stenar, tre, fem eller sju där tre är vanligast. De tre stenarna är ofta olika stora och höga och symboliserar himmel, jord och mänskligheten.

Grus

Grusytor är mycket vanliga i japanska trädgårdar och har sitt ursprung i shintoistiska tempel där vit sand eller grus symboliserar renhet. Detta formspråk har sedan blivit vanligt i zenbuddistiska trädgårdar där många olika former, storlekar och färger på grus används. Många gånger symboliserar grusytorna vatten med stenar som öar i vattenytan. Man formar också både sand och grus i olika mönster i trädgårdarna och kan även ändra mönster över tiden.

Broar

Broar spelar en viktig roll i japanska trädgårdar och har många symboliska värden. De kan byggas i trä eller sten och både som bågformiga valvböor och mer naturliga stenblock lagda över vattenytan. Man försöker undvika raka stråk och bryter ofta av broarna genom att förskjuta gångvägen i sidled en eller flera gånger. I de klassiska mossträdgårdarna har man även lagt stockar med mossor på för skapa mossbroar mellan öarna. Med kinesiska förebilder är de större broarna ofta målade i kraftfulla röda färger.

Stenlyktor, vattenkar och skulpturer

Stenlyktor användes ursprungligen vid Buddhistiska tempel redan på 500-talet och är fortfarande mycket vanliga kring tempelområden. Under heianperioden kring år 1000 började de även användas i shintoistiska tempel och några århundraden senare introducerades de i teträdgårdarna. Därefter har de blivit ett estetiskt inslag i flertalet trädgårdsformer. Det är dock viktigt hur de placeras och det finns en rad regler som styr detta. Vattenkaren har sitt ursprung i Shintoistiska tempel och fördes sedan in i teträdgårdarna för rening innan man träder in i tehuset och trädgården. Senare har de blivit ett rent estetiskt inslag i trädgårdarna. Även andra skulpterade stenar placeras i trädgårdar precis som det är vanligt kring tempel.

Bambustaket m.m.

Bambu är ett praktiskt material och används på många olika sätt i japansk trädgårdskonst. Det vanligaste är att bygga staket för att skärma av delar av trädgården. De kan dels vara mer symboliska avgränsningar eller täta höga staket som hindrar både passage och sikt. Bambu lämpar sig för att leda vatten genom sin ihållighet och används för vattenledningar och kranar vid vattenkar. En vanlig syn är ett bamburör som fylls med vatten tills det tipsar över och töms innan det faller tillbaka av egen vikt och fylls på nytt. Detta skapar ett karakteristiskt ljud i trädgården då bambu slår mot bambu. Längs promenadstigar sätts ibland bambukäppar i bågar för att avgränsa kringliggande mark från stigen.

Formklippta träd och buskar

En japansk trädgård kan se mycket naturlig ut men är ofta mycket väl planerad både i växtval och beskärning. Träd och buskar säljs med avseende på höstfärger, blomning och struktur på blad och samspel mellan varandra. Mossan på marken ger ett ålderdomligt intryck och olika mossarter är olika eftertraktade. Man till och med klipper högväxande mossarter för att få ett vackrare intryck. Klippningen av träd och buskar är en hel vetenskap och syftet är flera, bland annat att skapa en ålderdomlig karaktär på växten, dels att släppa in mer ljus i trädgården och dels att ge speciella karaktärer och storlekar på växterna. Under Edoperioden utvecklades ett formspråk att klippa buskar i runda former som organiskt flyter fram i trädgården. Oftast används azaleor för detta men det används även mer högvuxna arter i form av många runda klippta "bollar" på stammen. I trakter med snö binds ofta stora vackra tallar upp med rep för att inte brytas av då tung blötsnö lägger sig på de långa raka grenarna. Det blir en vacker pyramidform med rep från en lång stör ner till de olika grenarna.

A) En vandring mellan Hamamatsusho och Shimbashi (3-4 timmar)

Under denna vandring ges möjlighet att besöka två av de klassiska trädgårdsanläggningarna i Tokyo och ett intressant upphöjt grönt promenadstråk i parkmiljö längs järnvägslinjerna i en mycket urban miljö.

Starta vid Hamamatsusho stationen och gå ut norra utgången. Ta till höger och efter 50 meter ligger ingången till Shibarikyu garden (1). Efter besöket i trädgården fortsätt över gatan mitt emot ingången och åk uppför rulltrappan. Här börjar ett långt promenadstråk (a) som sträcker sig längs järnvägens östra sida ända till Shimbashi stationen. Promenadstråket är upphöjt ovanför gatuplanet och har inga korsningar med biltrafiken. I början finns enklare enhetliga planteringar längs sidorna men efter några hundra meter kommer ett avlångt parkstråk som heter Italian garden (b). Stråket löper sedan längs flera stora byggnadskomplex innan det når Shiodome med sina höghus och många nivåer med gångvägar, torgrum och planteringar (c). Här finns möjlighet att göra en avstickar till Hamarikyu trädgården (2) som är en av Tokyos gamla klassiska trädgårdsanläggningar. Avsluta vandringen genom att gå tillbaka till Shiodome och upplev de gröna urbana rummen kring den gamla stationen (d).

1 Kyu-Shiba-rikyu trädgården

Denna trädgård är en av ett handfull bevarade historiska trädgårdarna i Tokyo och med sin sammanhållna karaktär också en av de mer inbjudande att besöka. De många höga husen runt parken ger en speciell inramning tillsammans med tågen som kilar fram väster om parken. Kyu-Shiba är en klassisk vandringsträdgård kring en sjö med många väl utformade öar, stenformationer och kullar som gör vandringen spännande.

Ursprungligen låg området ute i det grunda vattnet i Tokyobukten men fylldes ut mellan 1655 och 1658. 1678 byggdes ett hus av Okubo Tadatomo som var ledande tjänsteman under Tokugawa shogunatet. För att gestalta trädgården tog Tadatoma trädgårdsmästare från sin hemprivins Odawara. Under åren passerade många olika ägare till slutet av Edo-perioden då delar av Tokugawa familjen tog över. Efter meijirestaurationen köptes anläggningen av den kejserliga familjen 1875. I samband med den stora jordbävningen 1923 brann byggnaderna och nästan alla träd ner. I samband med Showa kejsarens bröllop 1924 gavs trädgården som gåva till Tokyo stad. Parken restaurerades och öppnades för besökare samma år. Idag är parken 4,3 hektar och ligger centralt precis bredvid Hammamatsucho station på Yamanote ringlinje bara 6 minuter från Tokyo station. Parken är öppen dagligen mellan 9 och 17 och kostar 150 yen i inträde för vuxna, 70 yen för pensionärer.

Tidigare hade den stora dammen kontakt med havet men har i sen tid avskurits och är nu en ren södvattendamm. De två öarna i dammen skall symbolisera havet och sjöarna. Bron över till den centrala ön har inspirerats av sjön Seiko i Hangzhou i Kina. Ön som kallas Nakajima har ett stort antal stora stenblock och arrangerades tidigt under trädgårdens tillkomst. Sydväst om sjön ligger ett antal kullar varav Oyama är den hösta och ger en mycket fin utsikt över hela anläggningen. Längs västra stranden och spridda i övriga delar växer den japanska svarttallen *Machilus thunbergii* (namngiven av den svenske botanisten) som två gånger per år klipps för att skapa de glesa och krokiga kronorna som är så eftertraktade. Träden trivs främst längs kusten och finns framför allt i denna och angränsande Hama-rikyu parken. Vid ingången finns även en stor Wisteria som klänger på den stora ställningen som ett tak. Här finns även en fin plommonträdslund som blommar fint i februari, körsbärsträd och andra blommande träd och buskar som avlöser varandra under året.

2 Hama-rikyu trädgården

Hama-rikyu är en av de bevarade klassiska trädgårdarna i Tokyo. Placerad nära havet skapades denna trädgård av Tokugawa shogun på 1600-talet. Den som påbörjade arbetet var Matsudaira Tsunashige som var yngre bror till den fjärde Tokugawa shogun och senare blev den sjätte Tokugawa shogun. Med början 1654 fylldes delar av våtmarker vid Tokyubukten ut för en villa och dammar för att bland annat jaga änder skapades. Anläggningen förbättrades under decennierna och fästod ärdig först under den 11 shogun. Efter Meijires-taureringen hamnade villan och trädgården under kejsarfamiljen. Jordbävningen 1923 och bombningarna under andra världskriget skadade både byggnader och trädgården. 1945 gav kejsarfamiljen anläggningen till staden Tokyo och redan året efter öppnades grindarna för allmänheten.

Fortfarande är de yttre dammarna sammankopplade med havet men vallar har förstärkts för att skydda mot vågor och högvatten samt reglera vattnet i parken under tidvattenvariationerna. I nordöstra kanten av parken lägger färjor till som trafikerar hamnområdet och floden upp till Akasaka. I norra kanten ligger odlingar och blomster-rabatter. Här finns över 800 olika växter varav 60 olika pioner. I nordväst finns halvöppna gräsmarker med spridda klippta träd. När Ienobu, den sjätte shogun, renoverade parken planterades den tall som står i norra kanten och idag är över 300 år gammal. Centralt i parken finns resterna av anddammarna med trånga kanaler i strandkanterna där änderna drevs in och fångade smed nät. I södra delen ligger den stora dammen med tepaviljongen ute på en av öarna. Långa bryggor förbinder öarna med fastlandet. I huset kan man idag dricka te och njuta av den fina utsikten över dammen och trädgården.

Parken är idag 25 hektar och håller öppet mellan 9 och 17 dagligen. Entreavgiften är 300 yen för vuxna och 150 för pensionärer. Barn går in gratis. Det finns två ingångar, en i norr och en i nordväst. Närmaste station är Shio-dome på Toei Oedo linjen men det finns många stationer inom 10 minuters promenad. Det går också som tidigare nämnts att ta flodbåten till andra delar av staden.

B) En vandring i Roppongi hills nya parker och gröna stradsrum (4-6 timmar)

I stadsdelen Roppongi hills har under de senaste 30 åren en rad förnyelseprojekt genomförts av framför allt byggmästaren Mori. Den täta gamla bebyggelsen har ersatts av höghus och gjort det möjligt att anlägga nya parker. Här finns även den Svenska ambassaden i en trevlig miljö.

Vandringen börjar vid tunnelbanestationen Kamiyacho i stadsdelen Toranomon. Gå upp på norra sidan av huvudgatan i den västra delen (uppgång?). På en sidogata börjar ett grönt stråk med en rulltrappa upp bland träden. Fortsätt vidare till nedre delen av den Svenska ambassaden i rött tegel. Gå runt ambassadkvarteret till höger i ett trevligt parkrum till ingången på norra sidan. Ambassaden stod färdig 1991 och har en spektakulär form med en svängd huskropp

som höjer sig allt eftersom till 10 våningar som högst. Runt ambassaden finns grönstråk på alla sidor och den tidigare mycket större tomten delades och granntomten kunde exploateras med ett mycket högt hus som frigjorde ytor för parkmark. Sverige sålde till och med luften ovanför ambassaden så granntomten kunde bebyggas ännu högre. Omkringliggande grönstråk och byggnader härstammar alltså från början av 1990-talet då den japanska "bubblan" sprack och ekonomin stagnerade.

Direkt väster om Ambassaden finns ett område som exploaterades 2012 och som har flera trevliga parkrum mellan husen. Området är bara två hektar men ger ett mycket större intryck. Gå ner på höger sida om huvudbyggnaden (den högsta) och du kommer att hitta en trevlig liten trädgård kring en damm. Ta gärna en sväng runt kvarteret för att se de olika mindre anläggningarna.

Återvänd till gatan framför ambassaden och korsa denna till ett parkstråk som leder upp till Izumi garden och terrace. Här har skapats ett urbant park- och torgrum som sänker sig i flera terasser ner till ett försänkt torg intill en tunnelbanestation.

Fortsätt över gångbron till höger för att nå gatunivån på andra sidan. Ta sedan till höger och följ ett nytt promenadstråk som leder till Ark hills. Detta var en av de första moderna omvandlingsprojekten i centrala Tokyo och stod färdigt 1986. De två huvudtornen och ANA hotell dominerar området med konserthallen under en terrasserad trädgård med sju olika trädgårdsrum. En ideell trädgårdsförening sköter flera av trädgårdarna.

Gå sedan tillbaka på gångbroarna och korsa motorvägarna som går på viadukter över gatorna. Följ gatan västerut på norra sidan till en liten park där ett nytt underjordiskt cykelgarage har öppnats 2013. I en liten box stoppar man in cykeln som sedan lagras i en stor cistern under jord med 1000-tals cyklar.

Fortsätt in på sidogatan intill cykelgaraget tills du når det höga byggnadskomplexet Midtown (3). Ta till höger och du ser snart den nya parken intill höghusen. Gå runt parken till norra sidan av höghusen och runt till västra sidan. Här finns ett urbant torg med konstverk, en del träd och intressant belysning.

Fortsätt längs gatan söderut till Roppongi korsningen och ta sedan till höger. Efter ca 400 meter når du det höga huset Roppongi hills (4) på vänster hand. Korsa den stora gatan och gå upp på terrassen närmast höghuset. På västra sidan av huset finns en ny trädgård kring en damm. Här finns även fler trädgårdsrum och planteringar runt kvarteret. Återvänd via en parallellgata till Roppongekorsningen. På vägen passeras den lilla mysiga restaurangen Lilla Dalarna där man kan få god svenskinspirerad mat. Roppongikorsningen är centrum för nattlivet i denna del av Tokyo och har ett stort antal barer, nattklubbar och alla former av underhållning och mat.

3 Midtown

Midtown är ett stort förnyelseprojekt i centrala Tokyo som stod färdigt år 2007. Här fanns tidigare huvudkontoret för självförsvarsmakten (Japan har ingen armé i formell mening) som ersatts av sex höga byggnader och mycket utrymme för park- och torgmiljöer. Totalt rör det sig om 10 hektar parkmark vilket är nästan halva den exploaterade ytan. Landskapsarkitekter har varit det internationella företaget AECOM och för byggnader och arkitektur har en rad kända japanska arkitekter medverkat bland annat Tadao Ando och Tenge Kuma. Parkytan finns främst i den västra och norra delen av området och omfattar bland annat en klassisk landskapsträdgård kring en damm i sydöst med ett modernt formspråk. Denna parkdel heter Hinokicho och förvaltas av stadsdelen Minato. Mellan byggnaderna och mot gatan i sydväst finns en torgmiljö med en del träd, fontän, konstverk och belysningsarmatur som är intressanta att studera. Från det västra hörnet sträcker sig parkrummet som en halvcirkel runt området. Här finns bland annat ett konstmuseum och vintertid iordningställs en stor skridskobana i den centrala delen. Här finns också en lekplats med annorlunda lekredskap formade som konstverk. Parken är mycket välbesökt eftersom det inte finns många andra parker i närheten och gräsmattorna slits hårt, speciellt vintertid då det är mycket torrt. Ett hundratal äldre träd kunde bevaras från den gamla tomten och ingår idag i parkanläggningen efter att ha flyttats till nya platser. En viktig ambition med den omfattande grönytan var att minska värmeeffekten i den täta staden och man har även anlagt takträdgårdar motsvarande 2300 kvadratmeter för att bidra till en lägre temperatur sommartid. Mätningar 2007 visade på 3 grader lägre temperatur dagtid och 1 grad nattetid tack vare grönyterna. Takträdgårdarna används också av boende och verksamma i byggnaderna. Regnvatten och restvatten från byggnaderna som inte är allvarligt förorenat återanvänds för bevattning och för spolning av toaletter. Man har även varit måna om att kunna infiltrera och magasinera stora mängder vatten för att dämpa avrinning och kunna använda vid akuta situationer som eldsvåda. Man har också arbetat med energisparande bland annat genom solskydd vid fönster, naturligt ljus via takfönster i gallerior, värmemagasinering i vattentankar för utjämning mellan dag och natt samt solceller på taket för att producera egen elektricitet. Den högsta byggnaden är också Tokyos näst högsta hus med 248 meter.

4 Roppongi hills

Roppongi hills är ett stort förnyelseprojekt i centra Tokyo som stod färdigt 2003. Den centrala byggnaden är 238 meter hög och har 54 våningar. Som vid många liknande förnyelseprojekt var ambitionerna höga när det gäller att skapa attraktiva och gröna miljöer i anslutning till affärer, kontor, museer och bostäder. Det tog 14 år för företaget att förvärva alla de 400 tomter som ursprungligen fanns på det ca 10 hektar stora området. I norra kanten ligger Mohri garden som är en lummig fin liten park kring en damm. Gestaltningen är inspirerad av klassiska japanska trädgårdar men med moderna inslag och formspråk. Parken är 4300 kvadratmeter stor och har sitt ursprung i en gammal trädgård från 1600-talet. En mindre del av trädgården och en damm levde kvar till exploateringen i början av 2000-talet. I dammen har man placerat ut den lilla silvriga fisken Medaka som förr levde i risfälten men som med rationaliseringen av jordbrukstekniken blivit allt mer sällsynt. Många riktigt stora träd flytades och planterades i trädgården, bland annat en ginko som var 4,6 meter i diameter och 20 meter hög. Uppe på den ena av de fyra byggnaderna finns en takträdgård på 45 meters höjd där man bland annat odlar grönsaker och ris. Trädgården är normalt inte öppen för besökare. Längs huvudgatan i söder har stora Zelkova träd planterats med blomsterarrangemang och konstverk längs gatan. Vintertid monteras belysning i träden som lyser vackert på kvällarna. Anläggningen har designats av Jon Jerde koncernen som även har ritat Namba park i Osaka. Företaget är ett stort amerikanskt arkitektföretag som främst ritat stora shoppinganläggningar. En liten varning kan riktas till besökare eftersom det inte är helt lätt att hitta i labyrinten av affärer, trappor och gångar i den väldiga anläggningen. Rör man sig utanför bygganderna är det dock relativt lätt att orientera sig. För den som är intresserad finns ett fint museum och utsiktstvåning högst upp i det höga Mori tower. Det finns en scen mellan shoppingcentret och TV-stationen intill och här ges ofta gratiskonsserter, främst med popmusik.

C) En vandring i Omotesando och Yoyogi (3-4 timmar)

Denna vandring kan starta antingen från Omotesando tunnelbanestation eller från Harajuku pendeltågsstation med bra kommunikationer med ringlinjen Yamanote linjen. Med start från Harajuku ligger Yoyogiparken (6) en liten bit västerut och intill stationen börjar ett stort skogsområde kring det viktiga Meiji templet mitt i Tokyo. En två kilometer lång bred gångväg leder upp till templet i norra delen av skogen. Här finns även en klassisk japansk trädgård närmast Yoyogiparken men med ingång från Meijisidan. Från Harajuku går sedan en av de mest trendiga shoppingatorna ner till Omotesando korsningen med tunnelbanestationen. Här finns många fina butiker och en del mindre gröna projekt i form av takträdgårdar och gröna fasader.

Några av exemplen är La Chiesa di Santa Chiara (a), en överväldigande grön fasad mot gatan på de exklusiva butikerna och innanför ett kapell för bröllop, Ao (b) är också ett shoppingkomplex med trevliga trädgårdar på terasser på baksidan. Man kan klättra upp från gatunivån på baksidan eller ta hissen upp (11:00-20:00), Omotesando hills (c) som också är ett shoppingskomplex med gröna fasader och takträdgårdar (d) samt Tokyo Plaza omotesando harajuku (e) som är en stor shoppinghus med trädgårdar på terasser i fasaden och ovanpå. Högst uppe ligger kaféer med en trevlig utservering i trädgården. Öppet 8:30-21:00.

Fortsätter man rakt över korsningen i Omotesando kommer man så småningom till Nezu museum och trädgård som är en verklig pärla i Tokyo. Trädgården tillhörde ursprungligen Nezo som en framgångsrik järnvägsentreprenör och konstsamlare som skapade den samling som nu visas på museet. Han var också mycket intresserad av trädgård och tehus och i den kuperade och lummiga trädgården finns fyra fina tehus. Återvänd sedan till tunnelbanestationen vid Omotesando.

5 Nezu museum och trädgård

Denna unika oas i centrala Tokyo skapades av Nezu Kaichiro som en privat trädgård i början av 1900-talet. På den tiden var här många villor i stora trädgårdar men idag har staden tätat och stadsdelen Omotesando är idag en trendig stadsdel med exklusiva butiker men fortfarande ganska småskalig. Nezu var en framgångsrik tågagent-reprenör som gjorde sig en förmögenhet i början av 1900-talet och använde den för att köpa konstföremål i östra Asien. Han var särskilt intresserad av statyer och utrustning för tecermonier. I trädgården lät han uppföra fyra tehus där han kunde bjuda in gäster att uppleva tecermonier. Efter att Nezu gick bort skapades ett museum med delar av hans samling på den ca 2 hektar stora tomten där större delen utgör den fina trädgården. Trädgården har en annorlunda karaktär eftersom den är mycket tät med uppväxta träd och buskar kring en dalgång med en damm och bäckar. Små slingrande stigar leder runt i trädgården som känns mycket större än de ca 1,5 hektar den omfattar. Det ursprungliga museet som öppnades 1941 har kompletterats med en stor modern byggnad ut mot gatan och huvudentrén och skyddar trädgården innanför. Man leds in från hörnet av byggnaden via en lång gång längs fasaden, skyddad av en tät ridå av bambu. Väl inne i huvudentrén öppnar sig en glasad fasad ut mot trädgården som sluttar ner mot den lilla dalgången. I övre kant av trädgården ligger kaféet i en modern paviljong med fin utsikt ut i trädgården. Glöm inte bort att även se de fina utställningarna med väl avvägda föremål i vackert utformade montrar. Muséet och trädgården är öppen mellan 10 och 17 (entrén stänger 16.30) men stängt på måndagar. Inträdet är 1000 yen för vuxna, 800 yen för studenter och högstadiel elever och gratis för barn under 13 år. Museet ligger rakt söderut från tunnelbanestationen Omotesando, ca 8 minuters promenad.

6 Yoyogi parken

I början av 1900-talet var detta en öppen obebyggd plats i staden och den första soloflygningen i Japan lyfte från platsen 1910. Senare blev området ett militärt övningsfält och under den amerikanska ockupationen var delar av militären stationerad här. Inför olympiaden 1964 bebyggdes de södra delarna med idrottsarenor och bostäder för atleterna och 1967 omvandlades övriga delar till Yoyogi parken. Det är en robust park med stora öppna gräsytor och anlagda gångvägar med trädgångar och mer tät trädvegetation i kanterna. Eftersom det är en av de få större parkerna i centrala Tokyo är besöksstrycket mycket stort särskilt under helger med körsbärsblomningen i början av april som en av årets höjdpunkter. Huvudentrén finns i sydöst mot Harajuku stationen. I söder går en gångbro över vägen till idrottsanläggningarna i söder. På bron har en utsiktsplattform byggts med utsikt över parken. I denna södra del finns fyra fontäner som restaurerats 1990. Det är också här vi hittar de flesta blomsterrabatter. I den östra kanten mot Meijiskogen finns ett fågelskyddsområde med dammar som är inhägnade för att skydda fågellivet. Genom parken löper flera cykelvägar och det är mycket populärt att motionera i parken. Längst i norr finns barnens cykelområde. I övrigt används de stora ytorna för strövande och picknick.

7 Meguro Sky garden

Ett av de senaste tillskotten när det gäller parker i Tokyo är Meguro sky garden. Denna märkliga trädgårdsanläggning har byggts ovanpå en motorvägsviadukt mitt inne i staden. Trädgården svävar över hustaken och ger en fin utblick över staden.

Redan på 1960-talet blev trafikproblemen så stora att staden tvingades bygga flera motorvägar på viadukter ovanpå de stora genomfartsgatorna i Tokyo. Idag bygger man inte fler motorvägar högt upp i stadsmiljön utan gräver ner dem i tunnlar. Det uppstår dock problem när man skall binda samman motorvägarna i tunnlar under staden med motorvägarna på pelare över staden. En sådan punkt är viadukten Ohashi en kilometer väster om Shibuya i centrala Tokyo. För att binda samman motorvägarna har man tvingats bygga en cirkulär anslutning som går två varv mellan tunneln och viadukten. Denna har byggts in i betong och ovanpå har en park anlagts. Parken får därför en cirkulär form och höjer sig från fyra våningar till åtta våningar under de tre kvarts av cirkelns varv som parken omfattar. På två sidor av parken har man byggt höghus som förbinds med parken via gångbroar. Inne i den cirkulära byggnaden finns en idrottsplats.

Parken kan nås via trappor upp från gatuplanet till fjärde våningen där man först passerar en tunnel under viadukten innan man når den lägsta delen av parken. Här ligger en mindre byggnad med toalett och vaktmästare samt en liten utställning som berättar om parken. Parken håller öppet mellan 7 på morgonen och 21 på kvällen. Från den nedre delen höjer sig parken långsamt ca 6% och en slingrande gångväg höjer sig med lägre lutning för barnvagnar och rullstolar medan partier med trappor på sidorna gör att man kan ta sig upp raka vägen. Kanterna på den 16-24 meter breda och 400 meter långa parken har planterats med klippta buskar och träd för att ge lite skydd mot vindarna. I parken finns flera mindre parkrum med sittplatser och ett skärmtak. Det är en mycket rogivande miljö och många barnfamiljer söker sig hit för att leka. Högst upp på 24 meter har man en storslagen utsikt över parken och staden. Härifrån leder en bro över till ett av höghusen där ett bibliotek är inrymt på samma våningsplan. Den som vill kan sedan ta hissen ner till gatunivån igen.

Parken som byggts av lokala stadsdelen Meguro öppnade den 30 mars 2013 har i den övre delen sju olika trädgårdsrum. Här finns årstidernas trädgård, lekträdgården, den rofyllda trädgården, skogen av frukter, gemensamhetsträdgården, entréträdgården och även en liten köksträdgård med komposter. Några entusiaster har även anlagt en lite vinträdgård med 20 vinstockar som de hoppas en dag skall ge tillräcklig skörd för att göra eget vin. En trevlig informationsskylt visar på vilka blommor som blommar under olika tider av året. Parken är ca 7000 kvadratmeter stor och har över 1000 buskar och träd samt 30 000 blommor planterade. Både lokala och regionala myndigheter ställer idag allt högre krav på inslag av gröna miljöer vid nya exploateringar, både för att skapa trevligare miljöer i städerna men också för att minska värmeeffekten av de många hårdgjorda ytor. Från 2000 till 2011 har arealen takträdgårdar ökat från 130 000 kvadratmeter till 3,3 miljoner kvadratmeter enligt ministeriet för land, infrastruktur, transport och turism.

8 Koishikawa karauen trädgården

Detta är en klassisk promenadträdgård kring en central damm och med de olika elementen som skall ingå. Här finns utsiktsskullen, liljeträdgården, stenvattenfallet, ett riktigt vattenfall, tehus, paviljonger, stenlyktor och mycket mera. Trädgården började byggas av klanen Tokugawa som flyttade hit 1629. Anläggningen hittade inspiration i kinesisk trädgårdskonst och här finns flera kopplingar bland annat den välvda stenbron och formen på sjön. Även namnet på trädgården har kinesiskt ursprung och betyder ”trädgården för att njuta av makt senare”. Trädgården var ursprungligen uppdelad i två delar med en mer privat del längst in i nordväst. Den välvda stenbron kallas för fullmånebron eftersom den bildar en hel cirkel då den speglas i vattenytan. En ljusröd bågformad bro spannar över en ravin i sydöstra delen av parken. Ett stort hängande körsbärsträd står intill ingången och här finns många körsbärsträd och plommonträd som inbjuder till besök under våren. Dessa följs sedan av Wisterian i slutet av april och azaleorna i maj och början av juni samtidigt som irisarna börjar blomma. Lotusen blommar i juli och augusti och under hösten kan man njuta av höstfärgerna. Parken öppnades för allmänheten 1938 och är sju hektar stor. Den längsta promenadvägen är ca 1,5 kilometer och tar en timma i lugnt tempo.

Parken ligger centralt i Tokyo nära den stora tokyo dome som är en av stadens större idrotts och evenemangsarenor med bland annat baseball. Här finns flera stationer i närheten vilket gör det lätta att komma hit. I söder ligger Sodobashi stationen och i norr Iidabashi stationen. Parken är öppen 09:00-17:00 och kostar 300 yen i inträde (ca 20 SEK) med rabatt för pensionärer.

9 Rikugien trädgården

Namnet på trädgården kommer från det kinesiska ordet för att dela in i sex delar som är vanligt i poesin. Många av de äldre trädgårdarna har hämtat inspiration från poesin och denna inspirerades av Waka poesi som skaparen Yanagisawa Yoshiyasu tyckte mycket om. Anläggningen påbörjades år 1702 och består av en traditionell promenadträdgård kring dammar. Eftersom marken var mycket platt på platsen fick stora mängder jord flyttas för att skapa dammar och kullar. Under Meijiperioden i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet ägdes parken av Iwasaki Yataro som grundade Mitsubishi. Familjen donerade trädgården till staden Tokyo 1938. Trädgården har två ingångar en i norr och en i öster. Innan man kommer in till den öppna inre trädgården kring dammarna passeras en skogsrand som går runt hela trädgården och skapar en lummig inramning. Den höga kullen ligger norr om dammarna och ger en fin utsikt över trädgården. Här finns stora planteringar med azaleor som blommar mycket vackert i juni. I trädgården finns flera paviljonger där man kan vila samt ett tehus där man kan köpa te och kakor och sitta ner och njuta av utsikten. Andra inslag i trädgården är fina broar, stenlyktor och stenpelare som ursprungligen visade på 88 berömda utsikter i trädgården. Idag återstår bara 32 av dessa stenpelare. Under året avlöser olika blommande buskar och träd varandra och det är alltid något intressant att titta på. Trädgården öppnades för allmänheten 1938 och är nästan nio hektar stor. Den är öppen från 09:00 till 17:00 varje dag och kostar 300 yen i inträde (ca 20 SEK). Komagome stationen ligger bara ett par minuters promenad bort och nås med Nambokulinjen och Toei Mita linjen.

10 Kyu Furukawa garden

Denna trädgård är ett bra exempel på mötet mellan traditionella och västerländska trädgårdsgårdsideal under Meijiperioden i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Det västerländska huset skapades av den engelske arkitekten Josiah Conder (1852-1920) som även ritat en del andra byggnader i Tokyo. Han bidrog även med ritningar till den västerländska trädgården runt huset. Huset hämtar inspiration från den engelska aristokratin och deras stilideal vid denna tid. Fasadstenen ändrar färg då den blir våt vid regnväder. Framför huset ligger en terrasserad rosträdgård som samspelar med huset och ger en exotisk miljö för japanska ögon. I linje med huset ligger en avlång gräsplan för aktiviteter. På den lägre liggande södra delen av tomten finns en traditionell japansk trädgård som ritades av den japanske trädgårdsdesignern Ogawa Jihei från Kyoto. Den japanska trädgården kretsar kring en damm med formen av det japanska tecknet för hjärta. Kring dammen finns bland annat ett högt vattenfall som har över 10 meter i fallhöjd, ett torrt vattenfall av stenar, stora lanternor och slingrande stigar. På sluttningen ovanför dammen finns ett tehus och ett litet bibliotek. Den väl omslutna trädgården har en mycket trevlig karaktär och ger spännande upplevelser under vandringen runt dammen. Ju närmare man kommer huset ju mer formell och strikt blir trädgården i takt med att västerländska ideal har använts. Topografin bidrar också till stora variationer på liten yta.

Parken sköts idag av staden Tokyo och har varit öppen för besökare sedan 1956. Trädgården och tehuset är öppet dagligen mellan 9 och 17 och kostar 150 yen i inträde (70 yen för pensionärer). Huset kan ses efter överenskommelse och vid särskilda tillfällen då det är öppet hus. Närmaste station är Kami-Nakasato på Keihin-tohoku linjen (7 minuters promenad), Nishigahara på Metro Namboku linjen (7 minuters promenad) eller Komagome stationen på Yamanote linjen (15 minuters promenad).

11 Kiyuzumi trädgården

Denna trevliga klassiska promenadträdgård ligger i västra delen av Tokyo och lär ha grundats av Kinokuniya Bunzaemon som var en framgångsrik affärsman under Edoperioden. 1716-36 ägdes trädgården av ägaren till Chiba slottet väster om Tokyo och det är troligen nu som mycket av trädgårdens utformning kom till. Viss ombyggnad skedde 1878 när Iwasaki Yataro, som grundade Mitsubishi, köpte anläggningen för att ha som representationsplats för företagskunder. Han tog också hit ett stort antal stenar och stenblock från hela Japan som idag ger en bild av den varierade geologin i landet. Under Meijiperioden byggdes ett västerländskt hus i tegel som förstördes under jordbävningen 1923. Idag finns två större byggnader och flera mindre paviljonger. Intill entrén finns ett större hus och på andra sidan dammen ligger en villa i strandkanten. Den stora dammen har fyra öar av vilka två kan nås via broar. I norra kanten finns ett stort antal gästnar i strandkanten som ger en spännande vandring. På ett stort stenblock finns den berömda haiko dikten "Ljudet av en groda, som hoppar i en gammal damm" ingraverat. Tehuset vid stranden byggdes 1909 för besöket av den engelske militären Lord Kichien och har renoverats 1985. Fågellivet är rikt i dammen och det finns möjlighet att se många änder och hägrar speciellt under vinterhalvåret. Blomsterprakten avlöser varandra under året och det finns alltid något att titta på.

D) En vandring i Shinjuku

Denna vandring startar på södra sidan av Shinjuku parken (12) och avslutas på andra sidan stadsdelen Shinjuku i Shinjuku Chuo parken (13). På vägen passeras flera urbana gröna rum och takterasser. Det finns också möjlighet att åka upp i dubbeltornen på stadshuset som är ett av stadens högsta hus.

Vandringen startar vid stationen Sendagaya söder om Shinjuku parken (12). Från utgången skall du ta av till höger när du kommer ut på södra sidan och vandra västerut under järnvägen till en mindre ingång på parken. Jag föreslår att parken upplevs genom att börja gå till höger runt parkens östra del upp till växthuset i nordöstra kanten. Gå sedan tvärs genom parken till dammarna och den klassiska japanska trädgården i den centrala delen och avsluta med den naturlika delen i nordväst innan du lämnar parken via utgången i nordväst.

Här kommer du till den livliga och täta stadsdelen Shinjuku med många varuhus, restauranger och nöjeskvarter. Följ huvudgatan utanför parken till korsningen 100 meter längre fram och gå sedan till höger upp till varuhuset Isetan (a) med en stor takträdgård och mitt emot ligger Q-Court (b) som också har en stor takträdgård. Dessa är öppna 10-18 respektive 11-20. Fortsätt sedan stora gatan söderut till varuhuset Takeshimaya (c) intill Stationen i Shinjuku. Här finns en takträdgård på 13:e våningen. Fortsätt sedan över gångbron över spåren till västra sidan med ett grönt stråk (d). Passera mellan stationsvaruhusen och elektroniska staden upp till Mizuho bankkvarteret (e). Hela området väster om stationen exploaterades i slutet av 1980-talet och ersattes av höghus med breda trädkantade boulevarder och planteringar kring husen. Här finns ofta tre nivåer att promenera på, under mark, på gatan och en våning upp. På södra sidan av kvarteren finns flera intressanta nedsänkta torgrum (e) och (f). Gå till stadshuset med sina två torn och formella gröna planteringar. Turen avslutas sedan via gångbroar på södra sidan stads-huset till Shinjuku Chuo parken (13).

12 Shinjuku parken

På platsen för denna stora landskapspark fanns ursprungligen en större villa för länsherren Naitos Tokyovistelse. Efter Shogunatets fall skapades här en forskningsanläggning för trädgårdsodling. 1906 omvandlades området till en kejserlig botanisk trädgård som var stängd för allmänheten. Det ca 58 hektar stora område fick tre distinkta delar, en mer stram fransk anläggning i öster, en engelsk park i norr och söder samt en traditionell japansk trädgård i de centrala västra delarna. Här fanns under en period även en niohåls golfbana och man odlade gatutråd för utplantering längs Tokyos gator. Parken anses som en av de viktigaste från Meiji-perioden och är utsedd till nationell trädgård. Stora delar av parken förstördes dock under andra världskrigets bomningar och kraftiga eldsvådor. Efter andra världskriget restaurerades parken och öppnades för allmänheten och är nu en av de största och viktigaste parkerna i Tokyo.

Den engelska parken består av stora öppna gräsmarker avbrutna av trädgångar och trädridåer. De 100-åriga lövträden består av många olika arter men längs brynen växer många körsbärsträd som blommar vackert i månadsskiftet mars-april. Den strama franska barockträdgården i öster är storskalig och ligger lite avskild i parken. Dubbla rader av gingko kantar anläggningen som har blomsterfält och gräsmattor i mitten. Hela parken sluttar ner mot en bäckdal där flera dammar anlagts. Kring de västra dammarna finns en japansk trädgård med en paviljong intill den mindre dammen med utsikt över en grässluttning med vackra paraplytallar (). Kring den andra dammen finns en traditionell mindre promenadträdgård. Flera skärmtak och paviljonger finns för vilopauser och picnick. I nordväst är parken ganska tät och här har man skapat en naturlig park med rik biologisk mångfald. Slingrande stigar och spångar går genom de olika gläntorna och fuktiga marker. 2012 öppnade ett nytt stort växthus i den nordöstra kanten som är väl värt ett besök.

Parken är öppen dagligen 09:00-16:00 och kostar 200 yen i inträde (ca 13 SEK).

13 Shinjuku Chuo parken

Denna centrala park direkt väster om stadshuset i Shinjuku skapades under 1970- och 1980-talen i samband med den stora exploateringen väster om stationsområdet i Shinjuku. Parken är knappt nio hektar stor och ligger till stora delar upphöjd från kringliggande gator med gångbroar som förbinder parkens två delar över breda vägar med varandra och kringliggande kvarter. De kringliggande höghusen är påtagliga och reser sig högt över parkens grönska. Parkens träd som är ca 40 år börjar nu bli stora och ger skugga och rumslighet åt parken. Detta är en typisk kommunal park från senare delen av 1900-talet och skiljer sig påtagligt i både utformning och skötsel från de klassiska parkerna. Slitaget är omfattande och man ser en hel del uteliggare med sina blå pressenningar och pappplådor som bosatt sig i parken.

Centralt finns en stor muromgärdad nedsänkt plats med ett stort vattenfall på den norra sidan. Från platsen går trappor upp till parken som här har karaktär av en engelsk landskapspark med slingrande stigar och grupper av planterade träd av olika arter. Man har iordningställt en joggingrunda och det finns flera stationer med motionsredskap i parken. I den södra delen ligger lekplats och plaskdamm. Här finns även faunadepåer med liggande stockar för att gynna den biologiska mångfalden. Skolorna använder parken för undervisning och det finns ett miljöcenter intill parken där man kan fördjupa sig i miljöfrågor. I den södra delen finns även en mindre idrottsplats som är inhägnad.

Parken är öppen dygnet runt och har flera offentliga toaletter.

E) En vandring i Tokyo Marunouchi

Denna vandring går från den drygt 100 år gamla parken Hibiya genom finanskvarteren framför Tokyo centralstation till parken i den östra delen av kejsarens palatsområde.

Starta från tunnelbanestationen Hibiya Eller stationen Yurakusho på Yamanotelinjen. Gå ner ett kvarter från huvudgatan längs Hibiyaparken som fortsätter framför det kejserliga palatsområdet. Här inne bland de höga husen i finanskvarteren Marunouchi har man skapat lugna gator med gatuträd och butiker i bottenvåningarna. Miljön påminner om Manhattan med sina många höga hus och inte det myller av hus i olika storlekar som dominerar övriga Tokyo.

Några hundra meter längre ner på gatan finns möjlighet att gå in på gården bakom museet där man skapat en avskild innergård med planteringar och kafé (a). Fortsätt fram till den stora platsen framför huvudstationen. På 30 meters höjd har man skapat terrasser runt huset framför stationen. Här finns ett stort antal restauranger och kaféer som sommartid utnyttjar de gröna terrasserna (b). På östra sidan av stationen finns en nyskapad plats med omfattande gröna väggar som är intressanta att besöka (c). Gå sedan tillbaka till västra sidan av stationen och rakt över torget till den allé med gingko som leder fram till det kejserliga palatset. På höger sida ligger en grön torgmiljö från 1970-talet som kan vara intressant att besöka (d). Här finns kafé och restaurang samt vackra vattenspel. Fortsätt sedan norrut längs vallgraven till ingången till kejsarens östra park.

14 Hibuya park

Området tillhörde under Edoperioden Mori klanen och övergick under Meijiperioden till att bli militärt övningsområde innan man beslutade att göra den första publika parken i centrala Tokyo kring år 1900. 1903 stod parken klar och invigdes. Parken är västinspirerad med ett centralparti med gräsytor och blomsterarrangemang. I östra kanten finns en traditionell japansk trädgård kring en damm med formklippta tallar och stenarrangemang. Även i västra delen finns en damm i traditionell stil omgiven av lönnar och körsbärsträd som är särskilt vackra på våren och med höstfärger i november månad.

Parken är ganska stor, ca 16 hektar, och är genom sitt läge välbesökt under hela året. Det finns stora ytor som kan användas på många olika sätt. Ibland är här marknader med många tält och stånd medan det andra gånger är möten då många samlas eller idrottsevenemang etc.

I parken finns ett flertal byggnader från olika tidsperioder. Mest känd är Shisei Kaikan som är en tegelbyggnad i gotisk stil från 1929. Här finns också en populär utomhusscen med återkommande konserter sommartid samt välbokade tennisbanor. En stor fontän ligger centralt i parken och sprutar vatten 12 meter upp i luften. I norr finns en europeiskt inspirerad villa i två våningar med restaurang där många bröllop äger rum. Parkens design är inte speciell men ger en bra bild av de parker som skapades kring sekelskiftet i början av 1900-talet med inspiration från väst. De många besökarna gör att slitaget är stort och sittplatser, soptunnor etc. börjar bli gamla och slitna. Det är dock en viktig grön lunga i den täta staden och även med många besökare brukar man kunna hitta en lugn plats att koppla av på i parken.

Det finns även ett litet museum som beskriver parkens historia 11:00 -19:30 utom måndagar. Här finns många körsbärsträd som blommar i början av april, wisteria och azaleor som blommar i maj och många krysanthemon som blommar i november. Platsen har också varit skådeplats för många politiska händelser och protester genom sitt centrala läge.

15 Kejsarens östra park

Mitt i Tokyo ligger det väldiga området som utgör det kejserliga palatset med omgivande park och vallgravar. Ursprungligen var detta befästa område den politiske maktbärande Shoguns residens med slottet på en kulle i den östra delen och ett stort antal byggnader runt om inom området. Sedan 1868 bor kejsaren här istället och idag finns det kejserliga palatset mitt inne i det centrala parkområdet som endast är möjligt att besöka på guidade turer. Den östra delen av parkområdet är dock öppet för besökare de flesta dagar i veckan. Resterna av det gamla slottet kan ses i form av grunden som ligger i norra delen av parken. Slottet byggdes 1637 och var då det största slottet i Japan. Endast sju år senare brann det ner och återuppbyggdes aldrig igen. I övrigt återstår inga gamla byggnader i området men det finns några porttorn och mindre byggnader som återbeskaps i ursprungligt skick. De många murarna runt vallgravarna är också imponerande och reser sig upp till 20 meter från vattenytorna. Söder om slottskullen finns en stor öppen gräsyta med planteringar och gångstråk runt om. På den yttre försvarsvallen i väster ligger den nedre trädgården där man skapat en traditionell japansk trädgård i väster och en lundmiljö i öster med blandlövs-skog och rikt fålskikt. Parken har två ingångar, en i sydöst mot Tokyo stationsområde och en i norr. Parken är normalt stängd på måndagar och fredagar men kan besökas övriga dagar 09:00-16:30.

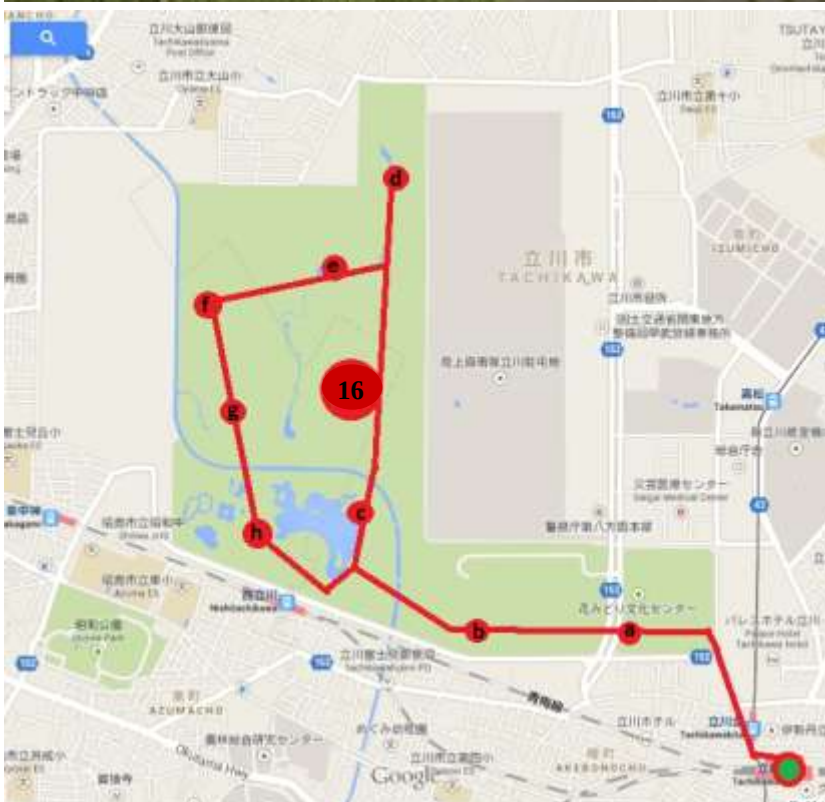

16 Showa Kinen Park

Denna stora park i västra Tokyo skapades till minne av kejsaren Showas femtionde regeringsår år 1983 då 70 hektar öppnades. Parken anledes delvis på ett nerlagt amerikanskt militärflygfält och successivt kompletterades nya delar till parken som idag är 163 hektar. Parken består av flera olika delar och för att ta sig runt i det stora området finns ett väl utbyggt cykelvägnät, separerat från gångvägarna med planskillda korsningar. Många cyklar finns till uthyrning vid de tre ingångarna för 400 yen för vuxna och 250 yen för barn. Här finns också ett mindre tåg som kör besökare runt i parken för 300 yen för vuxna och 150 yen för barn. Idag är parken ganska uppvuxen med äldre träd i kanterna och större öppna ytor i de centrala delarna. Parken har en avlång L-liknande form med huvuddelen i den västra delen. I söder finns en sjö med både fågelliv och möjlighet att hyra båtar. I sydväst ligger en stor badanläggning som är öppen sommartid. Längst i norr ligger Komorebi byn som är äldre byggnader som uppförts i ett återskapat kulturlandskap. Här kan man återuppleva hur livet var på landsbygden förr i tiden. Denna del skapades så sent som 2007 och nya attraktioner tillkommer hela tiden. Väster om byn finns en traditionell japansk trädgård och längst i nordväst ett lekland för barn med många spännande aktiviteter. Bland annat finns en snickeriverkstad, dimberg med sprutande vattenånga, drakgrottor, studsmatteberg och klätterberg. I västra kanten av parken finns sportsanläggningar med fotboll och andra sporter. Runt om i parken ligger mindre trädgårdsrum med skyddade miljöer och trevliga blomsterarrangemang. Här finns många serviceinrättningar för att serva det stora antalet besökare. Ett flertal restauranger, kaféer, toaletter och vilaplatser är utspridda i parken. Under vintern är parken öppen 9:30 till 16:30, sommartid till 17:00 förutom på helger då det är öppet till 18:00. Parken har olika blomsterteman under hela året, från plommon och aprikos redan i januari, via körsbär i april, irisar i juni, solrosor i juli, cosmos i september till dalior i november. Parken nås enkelt med flera tåglinjer i södra kanten av parken där man kan gå av vid stationerna Tachikawa eller Nischu-Tachikawa. Från centrala Tokyo är det ca 35 kilometer och resan tar ca 20 minuter från Shinjuku. Parken är statligt ägd och förvaltas delvis av ministeriet för Mark, Infrastruktur och transport.

En stor del av den årliga skötseln handlar om beskärning av träd och buskar. Efter det omfattande snöfallet 1998 skadades många träd, särskilt vintergröna arter. De stora gräsytorna klipps regelbundet och försök görs för att förbättra sammansättningen av gräs och örter för att bättre klara slitaget. Ca 400-000 lökar av 200 olika arter och sorter har satts i blomsterbäddarna. Dessutom sås varje år stora fält med olika färggranna blommor för massverkan. Stora delar av parken sköts också mer externt för att gynna den biologiska mångfalden. Här försöker man gynna olika blommande arter som kan gynna insektslivet. Totalt har 190 olika växtarter påträffats i parken. En trollsländedamm och våtmark har skapats i norra delen av den stora gröningen. Den japanska trädgården har mycket högra skötselkrav och här finns en heltidsanställd trädgårdsmästare som ansvarar för skötseln av de 6 hektaren stora trädgården med över 1500 träd och 40 000 buskar. Parken arbetar aktivt med olika miljöåtgärder som att rena dagvatten lokalt och cirkulera ytvatten, återvinning av grenar och löv, minskad kemikalieanvändning och att skapa gröna korridorer som skapar förbindelser med andra grönområden. Mer information finns på hemsidan: <http://www.showakinenpark.go.jp/english/index.htm>

17 Yamamoto-tei

I nordöstra delen av Tokyo finns en liten privat trädgård som fått mycket uppmärksamhet. I denna lugna förort har affärsmannen Yamamoto skapat en unik miljö kring en villa på 1920-talet. Efter den stora jordbävningen i Tokyo 1923 förstördes mycket av de centrala delarna av staden och Yamamoto flyttade ut från staden till denna lugna förort. Yamamoto hade tjänat bra på sitt företag som tillverkade kameradelar och hade möjlighet att bygga en ganska stor villa och trädgård. Villan har en traditionell öppen planlösning som kan delas av i mindre rum med skjutväggar. Fasaderna mot de olika trädgårdsrummen är uppglasade och avsikten är främst att betrakta från huset. Huvudträdgården i väster är en tät klassisk trädgård med en liten damm, mycket stenar och en uppvuxen lummig vegetation som inramar och skapar en intim miljö. I öster ligger ett ganska stort tehus med egen liten trädgård runt huset. Den yttre trädgården är inte lika intim och avser främst att skapa trevliga gångstråk in till huset. Inträdet är bara 100 yen och det finns möjlighet att köpa te och kakor för att avnjuta medan man betraktar trädgården. Den inre trädgården kan man inte beträda men väl gå ut på verandan och fotografera. Ta tåget till Shibamata och följ skyltningen till trädgården. Besök även gärna det fina templet i Shibamata.

18 Kanadas ambassad

Kanadas ambassad har en spännande modern zenträdgård på terrasser uppe på ambassaden. Via rulltrappan på utsidan av huset når man den fjärde våningen som har en stor terrass runt den östra, norra och västra sidan av byggnaden. Här finns inga växter utan allt består av stenar och grus samt vatten. Byggnadens väggar är helglasade och man har en enastående utsikt från huset över stenträdgården med det kejserliga Akasaka palatsets park i norr. Designern Shunmyo Masuno är huvudpräst på ett zenbuddistiskt tempel i Yokohama och en av de få präster som fortfarande utöver konsten att bygga stenträdgårdar. Masuno valde urbergssten från Hiroshima för att åter skapa Kanades geologiska karaktär. Det finns mycket filosofi bakom skapandet som stod färdigt 1991. Många av stenarna visar sina råa snittytor som skapats då de delats och resultatet skiljer sig mycket från traditionella stenträdgårdar. Placeringen av stenarna följer dock gamla traditioner med djupskapande och perspektiv. Trädgården använder också omgivningen som en del av trädgården och stenarna samspelar med landmärken längre bort. I den urbana miljön smälter stenträdgården väl in men det hade kanske inte skadat med något grönt i form av mossor åtminstone.

Ambassaden är öppen för besökare vardagar 10-16 och man måste anmäla sig i vakten innan man får gå upp på terrasserna utanför byggnaden.

19 Kairakuen (Mito)

Ca en timmes tågresa nordöst om Tokyo ligger den vackra landskapsparken Kairakuen. Trädgården skapades av adelsmannen Nariaki Tokugawa som också byggde sig en vacker villa på en höjd i trädgården. Parken var färdig 1842 och namnet kommer från Mencius bok som säger ”Det gamla bör dela nöjen med folket, så att deras nöje blir hjärtligt och djupt”. Parken är därför unik genom att den både skulle innehålla bostad och privatträdgård åt upphovsmannen och erbjuda friluftsliv för allmänheten. Trädgården omfattade från början 17,8 hektar och är därmed ganska stor. Den privata villan i tre våningar kallas Kobuntei och är idag öppen för besökare. Den skapades med tanke på både fester och möjlighet för privatbostad. I slutet av andra världskriget, i augusti 1945, brann villan ner till grunden under ett flyganfall men byggdes upp igen på bara tre år och stod åter färdigt 1958. Villan erbjuder en mycket vacker utsikt från höjden där den ligger men tyvärr har man i sen tid byggt en motorväg nedanför trädgården som lite förtar utsikten.

Ovanför villan ligger en stor plommonträdslund som under våren i februari bjuder på hundratals blommande träd i hundra olika typer. På grund av denna rikedom anses trädgården ofta som en av de tre vackraste i Japan. På sluttningen nedanför plommonlundens finns en traditionell vandringsträdgård och i sen tid har en ny park anlagts på andra sidan motorvägen med broar över vägen som förbinder de båda sidorna. Här finns även en tåglinje som går längs motorvägen och under högsäsong på våren stannar tågen på den lilla stationen intill parken. Dock är det bara på ena hållet som tågen stannar så man får sedan åka till nästa större stad Mito och ta tåget tillbaka till Tokyo. Trädgården och parken innehåller många olika träd och buskar med körsbärsträd i skiftet mars-april, azaleor i maj-juni och många andra under resten av året. Det finns även en cederskog och bambulundar på sluttningen i trädgårdens västra kant. Inne i Mito finns rester av den akedemi som Tokugawa skapade 1841 och som fungerade som en viktig skola under mitten av 1800-talet för regionens samurairier. Idag är byggnaderna förklarade som nationellt historiskt kulturarv.

20 Sankeien (Yokohama)

Sankeien trädgården är en stor japansk landskapspark som skapades av Sankei Hara mellan 1902 och 1922. Sankei var en framgångsrik affärsman i Yokohama som tjänat mycket pengar på silkesframställning. Redan 1887 hade dock Haras fosterfarfar Zenzaburo byggt en villa på toppen av kullen i området. När han dör 1889 börjar Sankei bygga en ny villa Kakushokaku och kringliggande trädgård. År 1902 påbörjas alltså anläggningen av den stora parken på 17,5 hektar och redan 1906 öppnas den yttre parken för allmänheten att besöka gratis. Den inre parken förblir förbehållen familjen. Men Sankei var även mycket intresserad av äldre japansk kultur och flyttade många byggnader från andra delar av Japan till parken. Idag finns 17 historiska byggnader bevarade i parken, allt från en pagod till tehus och små tempel. Sankei bjöd också in många kända artister och konstnärer till sitt hem och bidrog till att utveckla kulturlivet i Japan. Delar av trädgården förstördes under den stora jordbävningen 1923 och även under andra världskriget då flera byggnader brann ner. 1953 bildas en stiftelse för att förvalta anläggningen och återuppbyggnaden startar. Tidigare låg parken vid Tokyobukten och hade kontakt med havet men under 1970-talet fylldes bukten ut och industrier anlades utanför parken. Idag är hela parken öppen för besökare och sedan 2007 är parken utpekad av den japanska regeringen som en av flera "platser av särskild skönhet".

Trädgården är ganska kuperad med den stora dammen i sydväst tillsammans med angränsande mindre dammar. I tre dalgångar åt norr och nordväst ligger byggnaderna i omgivande trädgårdsmiljö omgivna av uppvuxna träd. Pagoden ligger vackert på en höjd med utsikt över dalgången. I området finns flera kaféer, museer och guider i de historiska byggnaderna. Parken är öppen mellan 9 och 17 med sista insläpp 16:30. Inträdet kostar 500 yen för vuxna, 300 yen för pensionärer och 200 yen för barn. Det är lite komplicerat att ta sig hit med kollektivtrafik. Från Yokohama station, östra utgången plattform 2, kan man ta buss 8 eller 148 till Honmoku Sankeien Mae och därifrån är det 3 minuters promenad till huvudentrén.

21 Shosei-en koen (Kyoto)

Denna trevliga trädgård ligger nära Kyoto station och är lätt att besöka. Trädgården tillhör templet Higashi Honganji som ligger en bit västerut. Shosei-en är också känd som Kikoku-tei som betyder apelsinlunden efter de speciella citrusträd som finns här. Troligen byggdes de äldsta delarna av trädgården redan på 800-talet av prinsens Minamoto no Toru som var son till kejsare Saga. Dammen skall enligt traditionen likna den vilda kusten vid Shiogama i Oku provinsen på norra Honshu (huvudön). År 1641 skänkte shogun Toukgawa Iemitsu ett stort område i södra delen av Kyoto till templet Higashi Honganji som i sin tur lät anlita den kända trädgårdsmästaren Ishikawa Jozan att skapa en ny trädgård som skulle bli Shosei-en trädgården. Åren 1858 och 1864 förstördes byggnader och en del av trädgården i omfattande eldsvådor. Under de kommande 50 åren restaurerades trädgård och byggnader till sitt ursprungliga utseende. 1936 utsågs trädgården till en nationellt historisk plats.

Trädgården är uppdelad i två halvor med en lång rad byggnader som gräns i mitten. Från dessa tittar man ut på den vackra halvöppna trädgården och den stora dammen i sydöst. Bakom byggnaderna finns gårdar och kommunikationsytor och det är från denna sida man möter trädgården. Vid ingången finns en stor viloplatz och rakt fram möts man av en lång mur, ca två meter hög, som innehåller många fina bearbetade stenar. Här är bland annat runda stenar som troligen varit kvarnstenar och avlånga stenar som ligger diagonalt i muren. Till vänster kommer man till trädgården via en lång passage och går in genom en portal. Centralt i trädgården ligger en vacker paviljong i två våningar som använts för att sitta och betrakta trädgården. Denna omges av en körsbärlund och har en vindlande bäck som flyter från en mindre damm i norr till den stora dammen i sydöst. På en ö i dammen ligger ett tehus med fin utsikt från en kulle. Två broar leder över till ön och den ena är byggd med tak.

Trädgården är öppen alla dagar 9-16 (med insläpp till 15:30) och kostar 500 yen i inträde.

22 Tofukuji templet och trädgårdarna (Kyoto)

Tofukuji är ett stort zenbuddistiskt tempel i sydöstra Kyoto med flera tempelbyggnader och trädgårdar. Området är främst känt för sina fina höstfärger och de moderniserade zenträdgårdarna. Templet är grundat redan 1236 av den inflytelserika Fujiwara klanen. De centrala delarna av tempelområdet är gratis att besöka med den 22 meter höga portbyggnaden och huvudtempelbyggnaden. Runt dessa ligger flera mindre tempelbyggnader och utanför dessa flera trädgårdsanläggningar. I väster går en bäckravins och över denna har man byggt en takförsedd träbro som är mycket populär att fotografera höstfärgerna från.

Huvudträdgården ”hojo” kring abottens avdelning är en zenträdgård med grusytor, resta stenar och mossfält omgivet av en mur. Den rogivande trädgården skall avnjutas från verandorna på byggnaden. Det är ganska unikt att trädgården går runt hela byggnaden. Den är dock inte så gammal utan omformades på 1930-talet med en hel del moderna formspråk. Arkitekten hette Mirei Shigimori och anses vara en viktig förnyare av den japanska trädgårdsarkitekturen. Bland annat finns ett schackruttmönster med stenplattor och mossor på baksidan där man även kan se avbrutna runda pelare stå i grusytan. Flera klippta buskformationer är fyrkantiga och skiljer sig från de traditionella runda formerna.

Den andra trädgården ligger utanför hojo och nås via den tidigare beskrivna gångbron. På andra sidan bäckravinen ligger mausoleet av den första abotten för templet. På innergården finns en tvådelad trädgård med en enkel grusyta i söder och en frodig men väl tuktad trädgård kring en liten damm i norr som höjer sig i stenpartier och bergssluttningar.

Tofukuji stationen ligger nära templet och är första stationen söderut från Kyoto huvudstation på Keihan Main linjen (140 yen, ca 10 SEK). Inträde till trädgårdarna är 400 Yen för varje (ca 28 SEK) och de är öppna 09:00-16:30 dagligen.

23 Katsura kejserliga villa (Kyoto)

Katsura kejserliga villa ligger i västra delen av Kyoto och är ett av japans finaste exempel på klassisk arkitektur och trädgårdsdesign. Anläggningen stod klar 1645 åt familjen Katsura som var en del av den kejserliga familjen. Trädgården ligger nära floden och är utformad kring en damm med många öar och uddar. Runt dammen ligger villan och fyra vackert belägna tehus. Från tehusen har man olika landskapsutblickar när man tittar åt olika håll och allt är utfört med största skicklighet. Teyusen var viktiga under Edoperioden (1600-1862) och skulle ge en avskild och rogivande miljö för avkoppling och komtemplation. Teyusen är ofta utförda i enkla naturmaterial för att smälta in i omgivande trädgård. Runt dammen och mellan tehusen går stensatta promenadvägar som slingrar sig fram i den varierade trädgården. Topografin höjer sig i flera kullar och på högsta punkten ligger ett av tehusen med fin utsikt över trädgården och villan på andra sidan dammen. En karaktär för trädgården och många andra klassiska japanska trädgårdar är de många stenarrangemangen i och kring dammen. Stenar i olika former och bergarter ger ett naturligt och vilt intryck trots att de är mycket medvetet placerade. Flertalet träd kring dammen är regelbundet klippta för att få en gles krona och krokiga stammar och grenar. Marken är oftast klädd med mossa och det är främst framför villan som det finns en gräsmatta. Villan anses som en av de finaste klassiska japanska byggnaderna och har inspirerat många kända arkitekter, bland annat Le Corbusier och Walter Gropius. Villan består av tre delar uppförda under olika perioder men i samma stil. Mot dammen är första våningen upphöjd en bra bit och ger fin utsikt från terrasserna längs fasaden.

Guidning i trädgården måste bokas via kejserliga hovet och varar ca en timma. Guidningen sker på japanska men det finns audioguide att låna med engelsk beskrivning. Enklast bokas guidningar via hovets kontor vid Palatset i Kyoto. Från stationen i Katsura är det ca 15 minuters promenad till trädgården.

24 Kokedera trädgården (Kyoto)

Kokadera betyder mosstempel på japanska och är en av landets mest berömda trädgårdsanläggningar. Templet som trädgården tillhör heter Koinzan Saihoji och ligger i västra kanten av Kyoto. Ursprungligen byggdes trädgården i anslutning till en villa som uppfördes åt prins Shotoku någon på 600 talet. Villan omfördes dock till tempel redan på 700-talet och Saihoji grundades på platsen. Den ledande präst som lär ha varit upphovsman till templet hette Gyoki Bosatsu. Under 1300-talet omskapades trädgården under ledning av den kände trädgårdsmästaren Muso Kokushi och fick grunden till dagens utseende. Trädgården är uppdelad i två nivåer. Den nedre består av flera öar utspridda i en damm som har formen av det kinesiska tecknet för hjärta (Shin). Runt dammen går en traditionell promenadstig. Den övre trädgården klättrar på bergsslutningen och har bland annat flera stora stenblock som viktiga inslag.

Idag ger trädgården ett mycket slutet intryck med uppvuxen tallskog och ett kompakt markskikt med olika mossarter. Totalt räknar man med att det finns hela 120 olika mossarter i trädgården. Mossorna är känsliga för slitage och vårdas ömt med regelbunden klippning av de mer långväxta arterna samt borttagande av de arter som inte är önskvärda. Men trädgården har inte alltid sett ut som den gör idag och det finns indikationer på att öarna i sjön tidigare utgjordes av vitt grus eller småstenar som blivit övervuxna med mossor. Bristande underhåll i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet skall ha utvecklat den underbara mossträdgård som idag möter oss.

Endast ca 70 besökare släpps in åt gången och för att komma hit måste man ha tillstånd som fås genom att ett frakterat vykort skickas tillsammans med ett brev där man anger önskade besöksdagar. När man väl har fått sitt tillstånd och kommer hit på avviserad dag så skall man först delta i en timmes reciterande av sutras, dvs buddistiska verser som sjungs i templet, och sedan skriva texter med kinesiska tecken. Det kostar dessutom 3000 yen vilket är ca 200 kronor. Men det är värt besväret och när man kommer ner i den underbara trädgården förflyttas man till något som mycket liknar en gammelskog i mellansverige med sina tjocka mossmattor. Man får promenera i sin egen takt men gruppen släpps iväg samtidigt och fångas sedan upp en halvtimme senare när alla vandrat igenom trädgården.

F) En vandring i östra Kyoto

I östra kanten av Kyoto ligger trädgårdarna i anslutning till tempen tätt och det är här lämpligt att göra en längre vandring mellan trädgårdarna. Detta förslag börjar uppe vid Silverpaviljongen (21) (Ginkaku-ji) i norr och följer sedan filosofens stig längs vattenkanalen kantad med körsbärsträd ner till Nanzen-ji (22) tempelområdet med ett stort antal zenträdgårdar bland annat Ten Juan (a), Konshi-in (b). Ta av in mot centrum till det stora templet Heian (23) där det finns en fin trädgård på baksidan. Fortsätt sedan söderut till stråket längs bergsslutningen i öster och besök templet Shorenin med sin trädgård(c), Maruyama parken med sina många körsbärsträd (d), Kodaiji templet med sin zenbuddistiska trädgård (e) och vandra på de små mysiga gränderna i Higashiyama (f) upp till det vackert belägna templet Kiyomizudera (g) med storslagen utsikt över de skogsklädda sluttningarna och staden. Var dock beredd på stor trängsel bland turisterna året runt. Det är en ganska lång promenad som tar hela dagen i lugnt tempo och besök i alla trädgårdarna.

25 Ginkaku-ji (Kyoto)

I östra kantan av Kyoto, vid foten av de skogsklädda bergen, skapade Shogun Ashikaga Yoshimasa en villa och trädgård 1482 med inspiration från sin farfars vackra Kinkaku-ji (guldpaviljongen) på andra sidan Kyoto. När han dog 1490 omvandlades villan till ett zenbuddistiskt tempel. Trots sitt namn är inte silverpaviljongen klädd med silver som sin förlaga guldpaviljongen är klädd i guld. Möjligen var det tanken från början men trots avsaknaden av silver är det en vacker tvåvåning paviljong som idag är centrum i trädgården. Silverpaviljongen ligger i en av Kyotos finaste trädgårdar. Mest känd är den zenbuddistiska grusträdgården med djupa vågmönster och en stilistisk kopia av berget Fuji. Centralt ligger en damm med många öar och uddar omgiven av en mossträdgård med inspiration från Kokadera i sydvästra delen av Kyoto. Man kan även vandra upp på bergssluttningen ovanför trädgården och få en fin utsikt över anläggningen och Kyoto. Några kvällar om året är trädgården upplyst och ett besök vid dessa tillfällen kan rekommenderas. De två byggnader som finns kvar från den ursprungliga anläggningen är förutom silverpaviljongen även en del av huvudbyggnaden. Denna byggnadsdel anses vara det äldsta bevarade traditionella tatamirummet med shojiväggar. Byggnaderna är nationella byggnadsminnen. Trädgården har förändrats under århundradena men det är ändå fascinerande att vissa delar är över 500 år gamla.

Trädgården är öppen 08:30-17:00 (kortare vintertid) och kostar 500 yen i inträde (ca 35 SEK).

26 Nanzen-ji trädgårdarna (Kyoto)

I Östra kanten av Kyoto ligger ett stort tempelområde kring huvudtemplet Nanzen-ji som är ett av Japans viktigaste zenbuddistiska tempel. Anläggningen grundades som en villa åt Kejsaren Kameyama i mitten av 1200-talet och blev sedan omvandlat till ett buddistiskt tempel efter hans död. Nuvarande byggnader är dock inte så gamla utan härstammar från Edoperioden 1600-1862. Delar av de många zenbuddistiska trädgårdarna kan dock vara äldre. De centrala delarna med porttornet är öppna för besökare utan inträde men vill man se byggnader eller trädgårdar får man betala inträde. Den viktigaste zenträdgården heter Hojo och ligger intill huvudbyggnaden. Trädgården består av grusplaner med mosspartier och resta stenar. Den mest berömda stenformationen sägs föreställa tigrar som korsar vatten. Mellan byggnaderna går övertäckta verandor som avskiljer flera mindre trädgårdsrum som är värda att studera. Hojo är öppen 08:40-17:00 och kostar 500 yen i inträde (ca 35 SEK). Vid de andra undertemplen finns flera mycket fina zenbuddistiska trädgårdar. En trädgård är Nanzen-in med en central damm och många formklippta buskar och träd. Trädgården är öppen 08:40-17:00 och kostar 300 yen i inträde (ca 20 SEK). Ytterligare två trevliga trädgårdar på väg västerut nedför huvudgatan i tempelområdet är Konchi-in och Ten Juan som båda har fina stenträdgårdar kring tempelbyggnaderna. Båda dessa är öppna mellan 09:00-17:00 och kostar 400 yen i inträde (ca 28 SEK). Genom tempelområdet går en tegelviadukt som byggdes i slutet av 1800-talet för att föra vatten från Biwasjön och bergen ovanför Kyoto till staden. Här finns även en kanal för båtar uppe på sluttningen dit båtar drogs upp med vajrar till kanalen.

27 Heian trädgården (Kyoto)

Heian är ett stort tempelområde i östra kanten av Kyoto och det första man möts av är den väldiga orangeröda portalen som reser över vägen till templet från söder. Även templet är målat i kraftig orangeröd färg och har en stor öppen grusplan innanför porthuset. Detta tempel är inte gammalt utan skapades 1895 till minnet av Kyotos 1100 år med kejserliga regenter. Namnet Heian är ett gammalt namn för Kyoto. Huvudbyggnaden skall vara en mindre kopia av det ursprungliga palatset i Kyoto under heian perioden. Bakom tempelområdet finns en trevlig trädgård som sträcker sig runt västra, norra och östra sidan. Det är en varierad promenadträdgård med en större damm i nordöst. Här finns en lång taktäckts träbro som korsar dammen. Trädgården är känd för sina många hängande körsbärsträd som normalt blommar på slutet av körsbärsblomningen och lockar många besökare. Trädgården är ca 3,3 hektar stor och skapades under 20 år av trädgårdsmästaren Jihei Ogawa. Precis som för templet var syftet att hämta inspiration från Heian perioden och de trädgårdsideal som fanns då. Vatten till dammarna togs från Biwakanalen som går förbi strax intill. Det är ovanligt att ha en så stor damm i en trädgård vid ett Shinto tempel. De runda trampstenarna i dammen i väster är hämtade från bropelare i Kyoto som förstördes vid jordbävningar.

Trädgården är öppen 08:30-17:00 och kostar 600 yen i inträde (ca 40 SEK).

28 Kinkaku-ji (Guldpaviljongen) (Kyoto)

Kinkaku-ji är mest känd för sin guldklädda paviljong i strandkanten på en damm men här finns även en mycket vacker zenbuddistisk trädgård. Templet och trädgården ligger i nordöstra kanten av Kyoto i övergången mellan staden och de skogsklädda bergen. Trädgården är byggd kring den stora dammen där guldpaviljongen ligger. Paviljongen är byggd i tre våningar varav de två övre är guldklädda. Den undre våningen är byggd i Heian stil med vit puts mellan de mörka timmerkonstruktionerna. Den andra våningen är byggd i Bukke stil som användes i många samuraivillor. Den tredje våningen är byggd i en stil inspirerad av kinesisk Zen hall. Inne i paviljongen förvaras buddastatyer. Ursprungligen var platsen en villa åt shogun Ashikaga Yoshimitsu men testamenterades efter hans död 1408 för att bli ett nytt tempel. Det är endast paviljongen som har sitt ursprung i den äldsta anläggningen men själva huset har brunnit vid ett flertal tillfällen, senaste 1950 då en förvirrad munk satte eld på byggnaden.

Nuvarande paviljong är uppförd 1955. Ingången till trädgården och templet är från söder och det första man ser är paviljongen på andra sidan dammen. Stigen för sedan besökaren förbi huvudprästens tempel och passerar paviljongen innan stigen klättrar uppåt på den trädrika sluttningen. Marken täcks av mossa och i gläntor står stenformationer och statyer. Stigen når så småningom fram till tehuset Sekkatei med fin utsikt. Huvudtemplet kan besökas mot en extra kostnad.

Trädgården är öppen dagligen mellan 09:00-17:00 och kostar 400 yen i inträde (ca 28 SEK). Närmaste busshållplats ligger strax nedanför entrén vid huvudgatan.

29 Kyoto Kejsersliga palats

Den kejsersliga parken med det kejsersliga palatset ligger mitt i Kyoto och upptar ett stort område. Parken mäter 700 meter på bredden och 1300 meter i nord-sydlig riktning. Under mer än 1000 år var detta centrum i Japan fram till 1868 då kejsaren flyttade till Tokyo. Parken består av det muromgärdade palatset i centrum och breda grusplaner runt omkring. Runt dessa finns parkområden med uppväxta träd. Även inom palatsområdet och inom några mindre palats i utkanten av den kejsersliga parken finns mindre trädgårdar. Många byggnader har förstörts under 1800-talet och de byggnader som står här idag är senare rekonstruktioner och gör det svårt att få en bild av det mycket stora antal byggnader som en gång fanns inom parken. Den som vill besöka det kejsersliga palatset i Kyoto måste ansöka om att få besöka i förskott. Enklasker detta vid kontoret i nordvästra delen av parken. Under vardagar brukar det gå att få delta på en guidning samma dag, andra dagar bör man vara ute i god tid. Guidningen som är gratis tar ca en timma och passerar två mycket fina klassiska trädgårdar inne i palatsområdet. I övrigt är parkområdet utanför palatset öppet för besökare alla dagar och har bland annat många plommonträd och körsbärsträd som blommar fint under våren. Närmaste tunnelbanestationer finns i nordvästra och sydvästra hörnet av parken.

30 Tenryuji (Kyoto)

I östra kanten av Kyoto, i stadsdelen Arashiyama, ligger det zen-buddistiska templet Tenryuji med en fin klassisk trädgård. Detta tempel anses vara ett av de främsta i Kyoto och har utsetts till världsarv. Templet grundades redan 1339 och är därmed snart 700 år gammalt. Byggnaderna har dock förstörts i de många eldsvådor som drabbat staden medan trädgården är relativt välbehållen. Den skapades av den kände trädgårdsdesignern och prästen Muso Seseiki som även utvecklade Kokadera (mossträdgården) ett par kilometer längre söderut. Trädgården ligger vackert vid foten av de skogsklädda kullarna som ligger som fond när man betraktar trädgården från templet. Närmast byggnaderna finns grusytor som övergår i den stora dammen och stenformationer runt denna. Längre upp på sluttningen finns många olika träd och buskar planterade och blomningarna avlöser varandra under året. På entrésidan ligger mer formellan stenträdgårdar med grus och mossa samt en del träd och buskar i kanterna.

Det finns tre olika järnvägslinjer att välja på för att ta sig hit. Från stationerna är det ca 10 minuters promenad till templet och trädgården. Templet är öppet 08:30-17:30 dagligen och inträdet kostar 500 Yen (ca 37 SEK).

31 Nijo slottet (Kyoto)

Detta slott ligger en bit sydväst om det kejserliga palatset och uppfördes av den förste shogun som styrde över ett enat Japan i början av 1600-talet. Shogunen hade den verkliga makten medan kejsaren mer var en symbolisk och religiös ledare. De olika shogun som regerade byggde vidare på slott och trädgård fram till 1867 då shogunatet störtades och kejsaren återinsattes som högste ledare för landet. Kejsaren använde palatset ett tag innan området skänktes till staden och öppnades upp för allmänheten. De kvarvarande palatsbyggnaderna är några av de bäst bevarade i landet och har utsetts till världsarv 1994. Byggnaden består av ett stort antal delbyggander med många tatami-rum sammankopplade med gångar. Gångarna är speciella genom att de konstruerats för att låta mycket när man går så att objudna gäster och inkräktare inte kan ta sig in obemärkt. Hela området är omgivet av vallgravar med höga murar som omsluter parken innanför. Närmast palatset finns den fina traditionella trädgården Ninomaru med dammar, stenformationer och klippta buskar och träd. Det är en mycket rogivande och stilfull trädgård. Inom området finns även en ny trädgård Seiryuen som skapats 1965 för kulturella aktiviteter och tecermonier. Den större parken har över 400 körsbärsträd och är en populär plats att besöka under blomningen. Här finns också många lönnar och gingko träd som får vackra färger under hösten. Närmaste tunnelbanestation är Nijo mae. Parken och palatset är öppet 08:45-17:00 dagligen och kostar 600 yen i inträde (ca 40 SEK).

32 Uji Byodo-in (Uji)

Byodoin templet ligger i Uji söder om Kyoto och är en av de äldsta trädgårdsanläggningarna i Japan. Stilen kallas det rena landets paradis och är starkt influerat av kinesisk trädgårdskonst. Ursprungligen byggdes anläggningen 998 som en villa åt den inflytelserika politikern Fujiwara no Michinaga. Det var hans son som omvandlade villan till ett tempel och byggde den imponerande phoenix hallen 1053. Övriga byggander har brunnit flera gånger medan Phoenix hallen är bevarad i ursprungligt skick och en av de få från Heian perioden.

Trädgården har ursprungligen varit ganska enkel med en stor damm framför den upphöjda och imponerande byggnaden och grusytor kring dammen. Idag finns en promenadpark runt anläggningen med typiska trädgårdsinslag som klippta tallar, körsbärsträd och broar. Trädgården är inte stor och det går snabbt att gå en runda. I söder ligger ett modernt museum med de viktigaste konstskatterna bevarade. Museet är intressant i sin enkla strama arkitektur och samspelar med den strikt formade trädgården runt om. Här finns också ett kafé och museeshop.

33 Kenrokuyu en (Kanazawa)

Kenrokuen är en av de mest uppskattade trädgårdarna i Japan och ligger vackert i centrala Kanazawa intill det gamla slottsområdet. Trädgården skapades av den regerande Maeda familjen på slottets ytterområde under Edoperioden. 1871 öppnades parken för allmänheten och har sedan dess varit mycket populär. Parken ligger ganska högt med utsikt över staden och de många dammarna och bäckarna får vatten genom ett sinrikt system med kanaler som byggdes redan 1632.

Namnet Kenrokuen betyder bokstavligen trädgården med de sex ”högheterna”, med hänvisning till rymlighet, avskildhet, skönhet, historisk förankring, rikligt med vatten och breda vyer, som enligt kinesisk landskapsteori är de sex viktigaste attributen som utgör en perfekt trädgård. Vattnet spelar en stor roll i trädgården med flera dammar och vattendrag som gör vandringen spännande och upplevelserik. Alla former är organiska och stigarna slingrar sig fram mellan träd, stenformationer och dammar. Här finns många arter av träd och buskar men körsbärsträden dominerar med många olika sorter för att ge en varierad och utdragen blomning i början av april.

Parken är öppen dagligen 07:00-18:00 med särskilt insläpp tidigt på morgonen 04:00-07:00 under sommaren. Det är möjligt att promenera från stationen i centrum men det tar närmare en timma så en buss på 15 minuter och 200 yen kan vara ett alternativ. Passa även på att besöka de bevarade samuraikvarteren inte långt från parken. Där finns några äldre hus med små trädgårdar som är mycket väl värda ett besök.

34 Koraku-en (Okayama)

Korakuen är ansedd som en av de tre finaste landskapsparkerna i Japan och grundades redan 1687 av den lokala länsherren. Trädgården ligger nära det bevarade slottet i Okayama och avskiljs av floden. Slottet utgör ett viktigt inslag i trädgården som en ”lånad vy” och ses över stora delar av anläggningen. Det är en öppen park med stora gräsytor i de centrala delarna som gör att man ser långt. Längst i väster ligger den stora villan med omgivande klassisk trädgård med stengrupper, grusytor och klippta buskar och träd. Själva villan och den närmaste trädgården går inte att besöka. Den stora dammen ligger mitt i trädgården och har en ö i den södra delen. Söder om dammen ligger en hög kulle med fin utsikt över hela anläggningen. I de östra delarna finns teplanteringar, risodling, plommon och körsbärslundar samt irisfält. Söder om kullen växer ett stort antal palmer som ger en exotisk karaktär. Det finns några tehus som man kan besöka i parken och många bröllopspar kommer hit för att fotograferas.

Trädgården ligger 2 kilometer öster om stationen i Okayama och det tar ca 25-30 minuter att promenera, alternativt att ta en spårvagn drygt halva sträckan. Öppettiderna är 07:30-18:00 och inträdet kostar 400 yen. Passa på att även besöka slottet tvärs över floden.

35 Ritsurin koen (Takamatsu=

Ritsurin trädgården i Takamatsu på norra Shikoku är absolut en av japans finaste trädgårdar. Den räknas inte in bland de tre finaste som anses vara Kenrokuen i Kanazawa, Kairakuen i Mito samt Korakuen i Okayama. Självt tycker jag Ritsurin är finare än de tre andra. Trädgården skapades i början av Edoperioden (början av 1600-talet) åt den lokala länsherren. Idag ligger parken en bit söder om huvudstationen i Takamatsu och man får ta tåget några stationer söderut för att komma hit. Parken omges mycket vackert av skogsklädda låga berg som ger ”lånade scenerier” dvs ingår i trädgårdsrummen och utgör en del av upplevelsen av trädgården. Den södra delen är en klassisk japansk landskapsträdgård kring en stor damm med många öar och uddar. Här finns en hög kulle i sydöst där man har storslagen utsikt över landskapet. Paviljongen vid dammens västra strand är ett viktigt inslag i trädgården, tillsammans med de många broarna och stenlyktorna. I huset finns möjlighet att dricka te och njuta av utsikten mot dammen. Här finns även flera mindre paviljonger och skydd där man kan vila och njuta av utsikten. Tallen dominerar trädskiktet och träden är klippta för att glesa ut kronorna och skapa krokiga stammar. Den norra delen av trädgården är yngre och har inspirerats av västerländska landskapsträdgårdar. Trädgården är öppen dagligen mellan 05:30-18:30 på sommaren och 07:00-17:00 på vintern (se närmare på hemsidan). Inträdet kostar 400 yen (ca 28 SEK).

36 Adachi museum och trädgård

Trädgården och konstmuseet skapades av Adachi Zenko 1980. Hans vision var att konsten skulle uppskattas mer i en riktigt vacker omgivning. Den amerikanska tidskriften "Journal of Japanese Gardening" har utsett trädgården till den finaste i Japan varje år sedan 2003. Det är en enastående trädgård som man tyvärr inte får vandra fritt i utan främst betrakta från museets fönster och från några få platser där man kommer ut i de inre delarna. Totalt finns sex olika trädgårdar. Mest uppskattad är den norra trädgården som kallas "det torra landskapet" med sina stora vita grusytor, klippta tallar och de skogsklädda bergen i bakgrunden. Mitt i trädgården står flera höga resta stenar som skall symbolisera vattenfall som flyter ut i de stora grusytorna som föreställer en flod. Den norra delen av denna trädgård kallas för mossträdgården och finns närmast ingången. Denna har skapats i traditionella Kyotostil av Saichi Kojima. Det finns även en mer intim trädgård i söder vid kaféet kring en damm, en bambu trädgård innanför denna samt en teträdgård Juryu-an i nordöst. Museet i sig själv är inte någon speciellt vacker byggnad och består i själva verket av flera sammanbyggda huskroppar som man vandrar mellan. Utsikten är dock magnifik och tar faktiskt kraft från konstverken. Vid entrén finns också en trädgård med grusytor och planteringar som välkomnar besökarna. Från stationen i Yasugi går gratisbuss till museet varje timma. Museet är öppet 09:00-17:30 och kostar 2200 yen för japaner och 1100 yen för utländska turister! (ca 80 SEK).

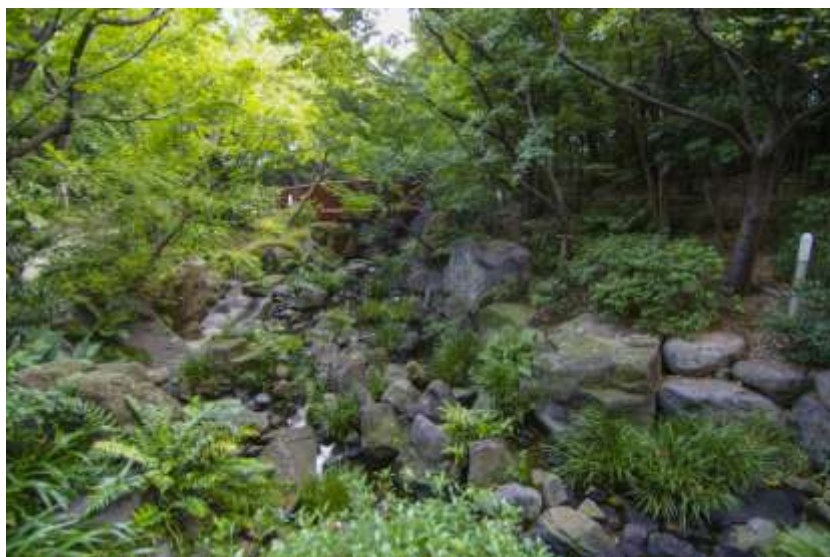

37 Suizen-ji– Jojuen (Kumamoto)

Suizen-ji är den mest berömda trädgården på Kyushu tillsammans med Senganen i Kagoshima. Det är en klassisk landskapsträdgård kring en damm och har som speciell utformning efterskapat vägen mellan Kyoto och Tokyo längs vandringen. Här finns till och med en gräsklädd vulkankägla som skall föreställa berget fuji. Trädgården började anläggas 1636 av länsherren Hosokawa Tadatoshi och platsen valdes för den rena källan. Namnet kommer av ett tempel som inte längre finns kvar. Idag ligger ett nytt tempel intill trädgården där familjen Hosokawa ligger begravda. Där finns även en noh teater. Det fina tehuset i trädgården kommer från den kejserliga trädgården och flyttades hit 1912.

Trädgården ligger i sydöstra delen av Kumamoto och nås med spårvagn från JR centralstationen till Suizen-ji hållplatsen ca 30 minuters färd. Sedan är det bara en lite promenad som är väl skyltad. Öppettiderna är 7:30-18:00 och det kostar 400 yen i inträde.

38 Umeda Sky building (Osaka)

1988 presenterades det storstilade projektet "city of air" där fyra höghus skulle bindas samman med en plattform till en stor takträdgård. Under projektets gång 1991 inträffade den ekonomiska stagnationen i Japan och det blev till slut bara två torn som byggdes och sammankopplades med "sky garden" som stod färdigt 1993. Byggnaderna är 178 meter höga och ritade av Hiroshi Hara. Det är inte mycket till trädgård uppe på byggnaderna men mer intressant nere på marken under höghusen. Ett stort område exploaterades och man ansträngde sig att skapa en gröna och inbjudande miljö. Direkt söder om höghusen anlades en dramatisk och "vild natur" Chu-Shizenomori med stora klippblock, vattenfall och stora uppvuxna träd som gör att när man går in i den lilla dungen känns det som man är ute i ett bergsområde. Tittar man upp ser man de sammanbyggda tornen rakt upp och genom lövverket kan man skymta restauranger och öppna ytor kring byggnaderna. På andra sidan de höga byggnaderna finns Hanano som är ett hektar stort blomsterfält som ändrar färger efter årstiderna. Här finns även risfält och återskapade äldre kulturlandskap mitt inne i staden. De mer urbana torgrummen har klippta planteringar och träd med inslag av fontäner och konstverk. Sittplatser, belysningsstolpar och markbeläggning är gjorda med stor omsorg.

39 Namba parken (Osaka)

Detta är en spektakulär parkanläggning i terasser ovanpå ett stort shoppingskomplex med 120 olika butiker. På platsen fanns tidigare osakas idrottsarena som flyttades inför byggandet. Direkt söder om parken står ett höghus som byggdes samtidigt som anläggningen och delvis skuggar parken. Parken höjer sig i etapper åtta våningar från gatuplanet och upp till översta delen. Osaka har den lägsta andelen parkmark i Japan och parken är ett mycket välkommet inslag i den täta staden. Parken motverkar också den högre temperaturen i staden både genom att reflektera solljuset från blad samt genom den transpiration som växterna gör när de släpper ut vattenånga. Genom den sluttande parken skär sig en slingrande ravin som binder samman shoppingcentret och bildar ett torg längst in. Parken och shoppingcenteret är ritad av den amerikanske arkitekten Jon Jerde som även ritat Roppongi hills i Tokyo. De olika parkrummen har ganska stora träd och buskar och ger ett lummigt intryck. Mycket sten har används i murar och väggar vilket ger intryck av ett klipplandskap, speciellt kring den djupa kanyonen genom byggnadskomplexet. Parken byggdes i två etapper och är totalt 11400 kvadratmeter, dvs ca 1,1 hektar. I parken finns över 70 000 plantor av 300 olika arter. Jorddjupet på terrasserna varierar mellan 30 och 80 cm med 55 cm i medeldjup. Anläggningen har skapats med mycket höga ambitioner och kräver en intensiv skötsel för att bibehålla kvaliteterna och de omfattande blomsterbäddarna. Parken är öppen dagtid fram till sent på kvällen och används gärna kvällstid då det är svalare på sommaren.

För att hitta hit ta pendeltåg eller tunnelbana till den stora stationen med samma namn, Namba, i östra delen av centrala Osaka. Parken ligger direkt intill stationen och är skyltad från perongerna.

40 Genkyuen trädgården (Hikone)

Intill det stora slottet i Hikone lät länsherren bygga en vacker trädgård år 1677 där han kunde underhålla gäster och sin familj. Trädgården är utformad enligt kinesisk förebild från Tang. Trädgården breder ut sig kring den stora dammen som har fyra öar som är förbundna med fastlandet med broar. En promenadstig leder runt dammen på en kuperad och slingrande sträckning som ger spännande utblickar och upplevelser. Flera byggnader ligger vackert vid dammen och i bakgrunden ses slottet på kullen som en "lånad vy" som är så vanligt i japansk trädgårdskonst. I den stora paviljongen vid dammen finns kafé och möjlighet att dricka te och äta traditionella kakor. Själva villan där länsherren bodde ligger strax norr om trädgården och är delvis bevarad. Omfattande renoveringsarbete pågår på villan och beräknas ta ytterligare tio år i anspråk! Samtidigt som trädgården besöks skall man passa på att besöka det fina slottet som är ett av få i originalutförande. Slottet och trädgården ligger ca 20 minuters promenad från tågstationen i Hikone. Inträde till trädgården är 200 yen och för totalt 600 yen kan man besöka både trädgården och slottet. Det finns även ett museum vid entrén till slottet och alla tre anläggningarna kan besökas för 1000 yen.

41 Tanozawa villa och trädgård (Nikko)

Denna vackra villa i Nikko var ursprungligen en del av en stor anläggning i Tokyo som tillhörde den regerande Tokugawa familjen som styrde landet fram till 1867. Därefter tog den kejserliga familjen över villan och 1899 flyttades delar av den till Nikko som ett sommarresidens i de svalare bergen (Tokyo blir olidligt varmt under sommaren). Villan består idag av 108 rum och har tidigare varit tre gånger så stor! Efter andra världskriget förföll villan men restaurerades år 2000 och öppnades sedan upp för allmänheten. Runt villan finns en trevlig trädgård som samspelar fint med villan. Huvuddelen ligger på norra sidan ner mot floden och är en klassisk promenadträdgård med slingrande gångar, bäckar och flera dammar. Växtligheten är varierad med många olika träd och buskar som ger variation över året. Det finns även flera innergårdar med mer formella trädgårdsrum. Besök gärna villan först och se hur trädgården upplevs innefrån innan trädgården besöks.

Tanozawa villan ligger strax intill det stora tempelområdet i Nikko och kan nås med buss från stationen på 5 minuter. Öppettiderna är 09:00-17:00 och inträdet kostar 500 yen (ca 37 SEK).

42 Oyakuen trädgården (Aizu)

I Aizu några mil sydväst om Fukushima finns en trevlig liten landskapsträdgård bevarad. Oyakuen betyder medicinalväxträdgården och har fortfarande en del som är avsedd för medicinalväxter. På 1700-talet uppmuntrade den regionala ledaren som bodde på slottet i Aizu invånarna i staden att odla medicinalväxter. En relativt förmögen samurai i staden skapade då denna anläggning. Själva landskapsträdgården ligger kring en damm med ett tehus på en ö i dammen. Trots den lilla storleken är trädgården varierad med många kullar, uddar och uppväxta träd kring dammen. Själva villan ligger i söder med utsikt över trädgården. Det finns möjlighet att dricka te och äta kakor i villan där det också finns en liten shop. Trädgården är öppen 08:30-17:00 och kostar 310 yen i inträde. Passa på att även besöka slottet i Aizu ca 20 minuters promenad från trädgården. En ringbuss förbinder både trädgården och slottet med stationen.

43 Shikinae trädgården (Naha)

Okinawas mest kända trädgård ligger i utkanten av största staden Naha. Här skapade de lokala kungarna en andra tillflyktsort utanför slottet och kring villan byggdes en trädgård i slutet av 1700-talet. Trädgården påminner mycket om de klassiska japanska landskaps-trädgårdarna men växtmaterialen är annorlunda på grund av det tropiska klimatet och influenserna från kina tydligare. Palatset är byggt i traditionella okinawastil med rött tegeltak. Trädgården ligger runt en damm med modularad terräng runt dammen. Här finns öar med paviljonger och uddar som skärmar av delar av utblicken. Hela trädgården ligger högt på en kulle och från kanten har man storslagen utsikt över staden. Trädgården förstördes helt under andra världskriget men återskapades sedan igen. År 2000 blev trädgården skyddad som världsarv tillsammans med ett antal andra historiska anläggningar från det gamla kungariket Ryukyu. En vandringsstig leder runt i trädgården och börjar i en tät skogsdungen innan man kommer fram till dammen och den imponerande stenbron över öarna. Bron är mycket mer kinesisk än klassisk japansk. Trädgården är öppen 09:00 -18:00 och kostar 400 yen i inträde.

